

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 25 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos betű sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitólé betű sor 46 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. m.
TELEFON-SZÁM: 164.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, szeptember 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Székely miniszter az ellenzék viselkedéséről.
- A külvárosi milliomos adója.
- Pierpont Morgan és Vilmos császár.
- Richter mérnök levele az anyjához.
- Gyűlölködő operatőreszék.
- Montekarlóban letört aradi aranyfű.
- Milyen anyós Blaháné.
- A szökevény trónörökös emlékirata.
- Aradiak marakodása Csermák repülőgépe körül.
- A kolera.

Igazság, amely fáj.

A ad, szeptember 6.

Székely Ferenc azt hitte, hogy mint igazságügyminiszternek, nemcsak az igazságnak hatóságait és ítélő személyeit, hanem magát az igazságot is joga van képviselni és kimondani. A régi koalíció pártjain azonban fölháborodtak ezen. Igaz, hogy ők az igazságügyminiszteri hivatás tekintetében Polónyi Gézárról, a koalíció igazságügyminiszteréről alkottak fogalmat. Nem lehet ennél fogva csodálni a nagy megütközést.

Az igazságügyminiszter az obstrukciónak egyik jelenetére, amelyből már kicsordult az éretlenség, azt mondta: „szégyen, gyalázat!” Az ellenzék e miatt ma izgalmas vitában felelősségre vont. A rekriminációknak mintha ez lett volna a tartalma: nem arról van szó, mintha nem lenne gyalázatosság, ami történik, de hogy meri ezt az igazságügyminiszter mondani? Holló Lajosnak szabad beismerni, hogy

az obstrukcióban „sok izetlenség” történik, de az igazságügyminiszternek nem szabad beszélnie, véleményét nyilvánítani. Ugyanaz a párt, amely a miniszterekkel szemben annyi szabadságot vett magának, hogy nemcsak súlyos érveket, de még súlyosabb tintatartókat vágjon a fejükhöz, a kormány tagjainak annyit se akar megengedni, hogy elmondhassák, a mi a lelkükben van, amivel a közhangulatnak legilletékesebb tolmácsai lesznek.

Mert nemcsak az igazságügyminiszter mondta: mondta és mondják nap nap után a törvényhatóságok, városok és vármegyék egyaránt. Mondják a beszámoló alkalmára egybegyűlt választótömegek. Mondja az ország értelmes, higgadt népe, amely másként és másban tudja a törvényhozói hivatást, mint a hogy azt az ellenzék betölti. Sőt látott és tanult tisztelni ellenzéket, amely az elvek nemes küzdelmét férfias módon, komoly eszközökkel vívta meg. Amit most lát, amiről most olvas, arról egyéb szava, véleménye nem lehet, mint az igazságügyminiszternek.

Erdemleges válasz csak ennyi hangzott az igazságügyminiszter igazmondására:

— Azt tesszük, amit akarunk!

Ez igaz. A többségnek persze nem szabad akarnia. Az a kísérlet, amely a többségi akarat érvényesítését, — tehát egy parlamentáris jogot, —

akarná biztosítani, „alkotmány sértés” és „merénylet a nemzet ellen” A kisebbségnek azonban szabad akarnia, szabad nem törődnie azzal, hogy vajjon ennek az akarásnak van-e gyökere, vagy visszhangja a közhangulatban, — s szabad azt tennie, amit akar, tekintet nélkül arra, hogy amit tesz, azzal a parlament értékét lopja el, s azzal a törvényhozói tisztességet, az országgyűlés tekintélyét tapossa meg. Azt teszik, amit akarnak, — talán helyesebben: azért teszik, amit akarnak. Ocsó, utcai dicsőséget, friss kormányra jutást akarnak, — s erre jó a véderővita.

Hanem ennek a szuverén álláspontnak is vannak korlátai. Ha a maguk lelkiismerete, törvényhozói felelősségérzete nem érteti meg velük, hogy ők, a megbízottak, a mandatoriusok csak azt tehetik, amit a nemzet akar, s azt, ami a nemzet többségének kifejezett közvéleményével ellenkezik, s az ország érdekeinek rovására van, azt nem akarthatják, — akkor valami egyébnek kell következnie. A komédia a végsőig jutott, s az a cinikus forma, amelylyel a névszerinti szavazásokat kihasználják, nemcsak az igazságügyminiszter elkeseredett megütközését váltotta ki, de a haza minden józan elemének türelm-fogyta méltatlankodását. Mindazokét, akik lehetetlennek, képtelenségnek tartják, hogy a házszabályok ilyen kihasználásával

A fekete macska.

Írta: Bródy Sándor.

Egy fiatal orvos — tanársegéd is — nagyon kedvelte a fekete macskát, azon célból, hogy élve fölboncolja. A rosszakaratu állatot némileg elbámulta, aztán két lábánál fogva megkötöztette és munkához látott, nem törődve azzal, hogy a macska mint reagált. A kutya, sőt a nyul iránt is volt némi részvevő érzése. Csak a fekete lény iránt nem. Az orvos az érzés központjai és vezetékei után kérdezősködött a sötét titokzatosságban, a mely párolgott a vértől, de nem igen felelt. Semmiesetre sem mást, mint a mit már tudunk. Azaz semmit. Vagy legalább is semmi bizonyosat. De a fiatal doktor fáradhatatlan volt a kutatásban, itt pihent meg attól a munkától, amelyet embereken végzett. Volt nap, hogy a hajnali óráktól be a késő éjszakába operált, idegen férfiak és nők hasába nyúlt pénzüért és hogy hivatalának élhessen. Egy napon kifáradt és elment betegnek valamelyik osztrák szanatóriumba. Elvezetett gondolt arra, hogy milyen jó lesz nyögnie az orvosoknak, a maga életét élnie, nőkkel beszélnie más dolgokról, mint amilyenekről szokott. Bécsben, a Bristolban, már ebből a célból rövidre nyíratta a szép szakállát és épen mielőtt kifelé indulna a szanatóriumba, a hotel előtt találkozott a Debrei nővel. Az özvegy anyával és a két leánnyal. A három nőt csak a kötelességek karkulónsága határolta el

egymástól és hogy az anyában volt még valami kis leányos naivitás. A doktor régebben ennek az appendicitisével bánt és az asszonyra szeretettel és úgy gondolt, mint aki nem fizetett meg az operációért. Gondolta, majd a leányok! Föltűnő szépek, majd férjhez mennek és lesz nekik is még appendicitisük... Köszönt, nem féltak, megállottak:

— Hová méltóztatnak?

— A Semmering körül valaha. A Semmering maga drága. A pénzt, azt eite volna meg a...

Az anya nem volt pesti, a legvidékibb vidéki. A leányok annál inkább pestiek, anynyira, hogy apjuk halála után egy-egy fél-évet sziniiskolába is jártak, részint kíváncsiságból, részint azért, hogy az életre előkészüljenek.

— Az nem jó hely! — mondá a doktor. — Oda rossz publikum jár. Családok. Maguknak olyan helyre kell menniük, ahol ezt a két gyönyörű leányt elveszik. Feleségül.

— Az az! — szölt az anya repeső lélekkel és megbecsátotta az orvosnak, hogy tartozik neki.

— Vészegekények mindketten. Mutassák az inyüket. A foguk az gyönyörű. Harapjanak bele valakibe... Nem tréfálok, győjjenek velem a szanatóriumba. Közel van, minden este bejárhatunk ide Bécsbe, az operába.

— Szépen van nekünk pénzünk szanatóriumra! — jegyezte meg a fiatalabb és szebbik leány lankadtan.

— Nem kell a szanatóriumba menni, hanem közel hozzá, elébe. Közvetlenül az intézet kapuja előtt kapunk szállást. Bent csupa gazdag férfi, ideges, tul az első fiatalágon. Meg kell velük ismerkedni. Majd ők jönnek, én viszem, szállítom, amennyit akarnak. A szanatórium belső férfiakkal rendszerint nincs semmi ellenálló képességük, némely része előkészületeket tesz a paralizisra, nem egy közülök az is, csak még nem tudja. Maguk azt tesznek velük, amit akarnak. Fogadjunk, még a mamájuk is férjhez megy. Csak nagyon jó kell banni ezekkel, nagy advanceokat adni...

— Azt bizza reánk!

— Aztán elhidegedni vagy legalább is elkomolyodni. A többi...

— A többit bizza reánk! — mondta a kisebbik. Soha piros, élő csigából sebesebben és szaporabban nem pergett még a szó, mint a nőcske szájából. Az élénk kérdések százával támadta meg a fiatal orvost, aki meghökken, mert a legfiatalabbik Debrei leány így szölt:

— Doktor ur, vigyen el engem magával, — látom fiakkerje van — hogy lakást nézzek. A mamáknak dolguk van, engem pedig maga v. szszküld, biztosan visszaküld! A mi pedig a maga tervét illeti, az sértés. Nem akarunk mi férjhez menni. Nem kell nekünk gazdag idegbeteg, ellent nem álló erejű. Közel leszünk magához és es fölér a legszebb nyaralással!

időtlen-iddőkig meg lehessen fosztani az országot a parlamenttől, a törvénycsinálásra hivatott intézménytől. S ha az obstrukció a maga elbizakodott hatalmában még a kritikát se tűri a maga cselekvése fölött, akkor maga erősíti a nemzet vágyát és sürgetését minden törvényes mód után, amely ettől az elfajulástól a parlamentet megszabadítsa. Mert ha, valóban, szegény, gyalázat, amit ők tesznek, — akkor azokat is, akik az ő dolgaikat szólanul tünnék, joggal érhetné valamely kritika.

Székely miniszter

az ellenzék viselkedéséről.

— Viharos ülés a képviselőházban. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 6.

A képviselőháznak ma zajos ülése volt. Az ellenzék ma belekötött Székely Ferenc igazságügyminiszternek abba a kijelentésébe, melylyel tegnap gyalázatosan minősítette az ellenzék viselkedését. A házszabályok címén Holló Lajos, Ráth Endre és még többen kérdőre vonták e miatt az igazságügyminisztert, aki a sok zaklatásra végül férfiasan és őszintén kijelentette, hogy abból, amit mondott, semmit vissza nem von, csak a Háztól kér bocsánatot, ha kifejezése imparlamentáris lett volna. A munkapárt a miniszter beszédét tüntetészerű éljenzéssel és tapsokkal kísérelte, az ellenzék pedig a tegnapi elhatározásán maradván, ma fölmelegített méltatlankodási hangjait fogadta. Az ülés végén interpellációk voltak és az ülés az 10 óra 15 perccel lezárta. A közbeszólások között a következők voltak: Muzslay Gyula: Az a hang a másvilágról jött, tehát nem számít. (Nagy derűtség.) Holló Lajos: A többség tegnap türelmetlenül rátámadt az ellenzéki képviselőkre, a miért házszabályszerű jogukat gyakorolták s a határozatképesség megállapítását kérték. A többség azért háborodott föl, mert az ellenzék a számlálás elől kivonult a tereméből. Pedig ez rendes parlamenti szokás; a munkapárt is így tett a multkorai zárt üléseken. Az ellenzék ragaszkodni fog jövőre is a házszabályokhoz s nem engedni magát terrorizálni. (Helyeslés a baloldalon.) Vermes Zoltán: Gyanusítást érzett ki Holló szavaiból, mintha ő, aki tegnap soros jegyző volt, nem lelkiismeretesen végezte volna a számlálást. Ezt a gyanusítást visszautasítja. (Zajos helyeslés jobbról.) Elnök: Az elnökség minden pártnak és minden képviselőnek jogait egyformán respektálja. A pártoknak kellene egymással szemben kölcsönösen több méltányosságot tanusítani. Az elnökség pártatlanságát bizonyítja, hogy a tegnapi incidensek alkalmával is két képviselőt utasított rendre a munkapárton s ugyanannyit az ellenzéken, a baloldalon nem is utasított volna többet rendre, mert mindössze is ketten voltak. (Nagy derűtség a jobboldalon.) Az elnökség jövőre is szigorúan a házszabályok szerint gyakorolja jogait. (Élénk helyeslés.) Lovászy Márton: Az ellenzéknek a tegnapi támadás nem félemlítette meg, kötelességét ezután is a házszabályok értelmében gyakorolni fogja. (Az igazságügyminiszter közbeszólása) Barcsay Andor: Székely Ferenc igazságügyminiszter a tegnapi incidensek során a napló tanúsága szerint is azt kiáltotta az ellenzéknek: Gyalázat! — Miért nem utasította ezért rendre az elnök? Fölkiáltások jobbról: Igaza volt! Teljesen igaza volt! (Nagy zaj.) Elnök: Nem engedheti meg az elnökség eljárását bírálat tárgyává tenni, még akkor sem, ha az valamely elmaradt intézkedésre vonatkozik. (Helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj balról.) Ráth Endre: Talán az igazságügyminiszter lesz szives megmagyarázni tegnapi szavait. Lehet, hogy félreértés van a dologban; ezt el kell oszlatni. Zajos fölkiáltások a jobboldalon: Nem volt félreértés! Nincs mit eloszlalni! Lovászy Márton: Ha nem volt félreértés, tessék rendretasítani a minisztert. Batthyány Tivadar gróf: Majd mi se válogatunk ezután a kifejezésekben.

jában konstata, hogy csak 85 képviselő volt jelen.

Muzslay Gyula: Az a hang a másvilágról jött, tehát nem számít. (Nagy derűtség.) Holló Lajos: A többség tegnap türelmetlenül rátámadt az ellenzéki képviselőkre, a miért házszabályszerű jogukat gyakorolták s a határozatképesség megállapítását kérték. A többség azért háborodott föl, mert az ellenzék a számlálás elől kivonult a tereméből. Pedig ez rendes parlamenti szokás; a munkapárt is így tett a multkorai zárt üléseken. Az ellenzék ragaszkodni fog jövőre is a házszabályokhoz s nem engedni magát terrorizálni. (Helyeslés a baloldalon.) Vermes Zoltán: Gyanusítást érzett ki Holló szavaiból, mintha ő, aki tegnap soros jegyző volt, nem lelkiismeretesen végezte volna a számlálást. Ezt a gyanusítást visszautasítja. (Zajos helyeslés jobbról.) Elnök: Az elnökség minden pártnak és minden képviselőnek jogait egyformán respektálja. A pártoknak kellene egymással szemben kölcsönösen több méltányosságot tanusítani. Az elnökség pártatlanságát bizonyítja, hogy a tegnapi incidensek alkalmával is két képviselőt utasított rendre a munkapárton s ugyanannyit az ellenzéken, a baloldalon nem is utasított volna többet rendre, mert mindössze is ketten voltak. (Nagy derűtség a jobboldalon.) Az elnökség jövőre is szigorúan a házszabályok szerint gyakorolja jogait. (Élénk helyeslés.) Lovászy Márton: Az ellenzéknek a tegnapi támadás nem félemlítette meg, kötelességét ezután is a házszabályok értelmében gyakorolni fogja.

(Az igazságügyminiszter közbeszólása) Barcsay Andor: Székely Ferenc igazságügyminiszter a tegnapi incidensek során a napló tanúsága szerint is azt kiáltotta az ellenzéknek: Gyalázat! — Miért nem utasította ezért rendre az elnök? Fölkiáltások jobbról: Igaza volt! Teljesen igaza volt! (Nagy zaj.) Elnök: Nem engedheti meg az elnökség eljárását bírálat tárgyává tenni, még akkor sem, ha az valamely elmaradt intézkedésre vonatkozik. (Helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj balról.) Ráth Endre: Talán az igazságügyminiszter lesz szives megmagyarázni tegnapi szavait. Lehet, hogy félreértés van a dologban; ezt el kell oszlatni. Zajos fölkiáltások a jobboldalon: Nem volt félreértés! Nincs mit eloszlalni! Lovászy Márton: Ha nem volt félreértés, tessék rendretasítani a minisztert. Batthyány Tivadar gróf: Majd mi se válogatunk ezután a kifejezésekben.

Bikády Antal: Meglátjuk, mit szólnak majd hozzá a miniszter ur? (Alladó nagy zaj.) Elnök az ülést öt percre fölfüggeszti. Szünet után a Ház többsége névszerű szavazással elveti a Trenessérvármegyei fölirt dologban az ellenzék részéről beterjesztett ellenindítványt.

A szavazás eredményének kihirdetése után Ráth Endre a házszabályok címén visszatér a tegnapi incidensekre.

Fölkiáltások jobbról: Ez már elintézett dolog! Mit akar vele?

— Még nincs elintézve! Tessék türelemmel lenni! — felelik balról.

Ráth Endre: A kormánypárti ujságok tudósításai is tanusítják, hogy az igazságügyminiszter ezeket a kifejezéseket használta az ellenzékkel szemben: Ez már mégis gyalázat!

— Igenis, gyalázat! Ma is mondjuk! — kiáltják jobbról: Szentiványi Gyula, Hencz Károly, Nagy Sándor, Ugron Zoltán és mások.

Ráth Endre: Ha a miniszter meg nem magyarázza szavait, az elnökségnek kötelessége vele szemben a házszabályokat alkalmazni. (Alladó zaj.)

Elnök: Nem látja szükségét utólag a házszabályok alkalmazásának a miniszterrel szemben, akit bizonyosan nem vezetett sértő szándék. Egyébként természetes, hogy a miniszter viselkedése ugyanugy a házszabályok alá esik, mint bármelyik képviselő. (Helyeslés jobbról.)

(„Szegény, gyalázat”) Székely Ferenc igazságügyminiszter: Ily puskaporos levegőben néha kicsiny dologból is nagyot csinálnak. Amit én mondtam, abból komolyan levonom a következtetést. (Zaj.) Valóban mondtam, hogy „Szegény, gyalázat”. (Nagy zaj.) Fölkiáltások balról: Az a szegény, hogy ön itt ül!

Székely Ferenc: Én úgy fogom föl a dolgot, hogy az országgyűlés azért van együtt, hogy dolgozzék. (Zajos taps jobbról.) A Ház az 1848-iki törvény szerint maga állapítja meg tanácskozási rendjét. A mikor ezt a törvényt csinálták, sok mindenfélére számítottak, ami ma már nincsen. (Nagy zaj. Taps a jobboldalon.) A házszabálynak az a feladata, hogy a törvényhozás célját előmozdítsa, nem pedig az, hogy a törvényhozást akadályozza. A házszabálynak minden oly magyarázata, mely lehetlenné teszi a munkát, ellentézik a parlamentárizmussal. (Zajos taps a jobboldalon.) Verig sértő és bosszantó, amit mosmanában művelnek. A házszabályokban biztosított jogukat oly formában gyakorolják, amely nem méltó a parlamentárizmushoz. (Zajos taps a jobboldalról.)

Az utolsó szavakat a korlátolt szabadsággal nevelt leány már a — esükött nyitott — fülkérten mondta, és az egész szöveg úgy nézett ki, mint egy szeszszegény, de mégis megerősítő, és mégis megerősítő, és mégis megerősítő... (A többi szöveg a baloldali szöveghez tartozik, és nem a jelenlegi oldalra kerül.)

Vissza akart fordulni a leánnyal, hanem és ennében kétszer gyengén és egyszer igen erősen magyarázta. Legjobb klinikai neveltetése... (A többi szöveg a baloldali szöveghez tartozik, és nem a jelenlegi oldalra kerül.)

várta a kis családot. Valóban kedves, mulatságos és különösen egészséges nép volt: hiszelgett a hiúságának, hogy velük és nem a betegekkel bent tölti a szabad idejét. Jól esett a gyanu is, amit a sanatóriumban tápláltak, hogy ezek az egészségesek utána jöttek. Látták, — és lesték — hogy különösen a kisebbik mint csing rajta, bemegy utána az intézet kertjébe, viszi utána a plaidet, tartja kezében a kalapját. — Ezek engem meg akarnak fogni! — mondá a fiatal orvos az intézet igazgató-orvosának és élénken fölnevetett. — Nincs itt valaki, akinek átkenhetném? — folytatta a valomást kissé brutálisan. Szerelmemre éhes és szerelemtől megzabál férfiakra volt itt kellő számmal. Az ifjabbik Debrei kiasszony mindannyira hatást tett, sőt az idősebbik és az anya is. A beteg férfiak úgy jártak ki hozzájuk, mint az egészség kufforrásához és már maga az, hogy ezek nem tartottak kurát, nem jártak slafrokban és nem voltak agyonfáradtve, — illuziót kellett. A család szives, figyelmes, sőt egy kissé kacér is volt a beteg férfiak iránt. De Debrei Amál vigyázott és egy pillanatra se zökkent ki a fiakker-ut hangulatából. A férfi is egy nap tréfált, másnap meg egy házasság-lehetségeről beszélt. „Az irataim rendben vannak” — mondá minden negyedik napon, amikor az erősen főtálván, a kábultságig eskolóldták. Másnap a tanárségéd újra tanár volt és fölfedte a leány előtt: morán A. (A többi szöveg a baloldali szöveghez tartozik, és nem a jelenlegi oldalra kerül.)

A baloldal folyton szajongott ettől a peretől fogva.

— Egyik sértést a másik után követi el! — kiáltott föl Batthyány Tivadar gróf.

— Gyalázat, hogy egy miniszter így beszélhet! — kiáltották balról. A császári akarat képviselője!

A folytonos zajban a miniszter sokáig nem jutott szóhoz, pedig többször kérte az ellenzéket:

— Hallgassanak meg, mert másként nem értik meg, hogy mit akartam mondani!

Elnök folyton csöngetett; végre folytathatta a miniszter beszédét.

— Azt látjuk, mondotta a miniszter, hogy névszerűen szavazást kérnek huszan, de amikor kezdődik a szavazás, kimennek a terem-ből.

— Mi köze hozzá? — kiáltották közbe balról.

— Méltóztatnék egyszer a karzatot megkérdezni, mondotta Székely miniszter, hogy mit szól az ilyen kivonuláshoz! Méltóztatnék magukat az én lelkivilágomba beleképzelni: én bennem az ilyen dolgok láttára a hazafias érzés fölháborodik! (Taps jobbról.) Én nem akartam érteni se egyeseket, se pártokat, csak az ellenzéknek a módszerét akartam jellemezni. Hogy véleményemet megmondtam, ahhoz, azt hiszem, jogom volt. Ha a kifejezés megválasztásában nem voltam elég szerencsés, és ha a Házaat mégis megsértetem volna, ezért én bocsánatot kérek. (Taps a jobboldalon.)

Holló Lajos: Az igazságügyminiszter szerint az ellenzék a névszerűen szavazásoknál visszaél a házszabályokkal.

Főkialltások jobbról: Ugy van! Ugy van! Főkialltások balról: Visszaélnek a pénzzel a választásoknál!

Holló Lajos: A munkapárt is számtalanszor megtette, hogy a jelenlévők megszámlálása elől kivonult a teremből. Az igazságügyminiszter, jogszabályoknak hivatott öre, neki nem szabad fölháborodnia azon, hogy valaki valamely jogával élni akar.

Főkialltások jobbról: Visszaélnek vele! Eljén az igazságügyminiszter!

Holló Lajos: A nemzet három éven át kénytelen volt tűrni, hogy akarata a felső ellentétellenes folytán nem érvényesülhet, tűrje most a felső akarral összeállított többség is ezt az állapotot. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Elnök kötelessége a többséget megvédeni, mint amely a nemzet közakarátában leli forrását. Hollót rendreutasítja a használt kifejezésért. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

A Ház többsége ezután névszerűen szava-

zással elvetette az aradi függetlenségi párt kérvénye dolgában az ellenzék részéről beterjesztett ellenindítványt, s egy órákor rátért az interpellációkra.

Batthyány Tivadar gróf az argentinai husnak Ausztriába való behozatala dolgában terjesztett elő interpellációt.

Az ülés két óra előtt végződött.

A külvárosi milliomos adója.

— Az adókiivető bizottság előtt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 6.

Még élénken emlékeztetőben él a Holtzer-Tóth bűnügy tárgyalása az aradiaknak. A két napos törvényszéki tárgyaláson sok kíváncsi nézte meg jól Tóth Józsefet, hogy milyen is az a Választó-utcai milliomos, aki egész könnyedén adott százezer koronánál több kölcsönt Holtzer Mihály hamis váltóira. Az egész tárgyaláson kétséges maradt, hogy csakugyan adott-e ilyen nagy összeget Holtzernek Tóth József, de az öreg Tóth állhatatosan bizonygatta, hogy adott.

Tóth vallomása alapján az aradi pénzügyigazgatóság kereseti adót rótt ki a kölcsönök után szedett és pontosan levont kamat-jövedelemre. Négy esztendőre visszamenőleg 100—100 koronát és a jövő évre 200 koronát kell kereseti adó címén fizetni Tóth Józsefnek, akit ez a váratlan 600 korona adó bizonyára kellemetlenül érintett. A mai kivetési tárgyalásra nagyban várták is Tóth Józsefet, de nem jött el, hanem ügyvédjét küldte okmányokkal, kötelezővényekkel, váltókkal felszerelve annak bizonyítására, hogy dehogy is volt neki annyi jövedelme, dehogy is szedett annyi kamatot, amennyit a törvényszék előtt bevallott. Am az ügyvédi közbejárás is elkésett, mert a bizottság már megállapította Tóth József „pénzüzer” adóját 600 koronában. Tóth természetesen fellebbezett a kivetés ellen.

A holnap sorra kerülő adókiivetés a következő:

Aradi polgári önszegélyző egyesület 24.86 kor., Aradmegyei takarékpénztár 30034.56 korona, Aradmegyei gazdasági egyesület 247.57 korona, Aradi takarékszövetkezet 114.13 kor., „Neptun”

Marosfürdő r. t. 337.25 kor., Aradváros rendőrség és tűzvédelem nyugdíjpótló és segélyező egyesülete 47.65 kor., Aradi fűrészgár r. t. 4017.67 kor., Aradi kereskedők takarékszövetkezete 740.84 kor., Aradi Központi Takarékpénztár 6998 kor. 20 fill., Aradi Villamossági r. t. 11840.85 kor., Aradi első gőztégla, cserép- és agyárgár r. t., Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár, Központ 39521.23 kor., Magyarpecskai fiókja 2477.48 kor., Makói fiókja 8029.57 kor., Nagyszentmiklósi fiókja 1853.44 kor., Aradi első takarékpénztár 2875.55 kor., Benoid-gyár 2840.76 kor., Aradi Posta és Távirat tisztviselők önszegélyző pénztára 45.77 kor., Széchenyi gőzmalom 95791.17 kor., Aradi termény- és áruraktár 2200 kor., Aradi nyomda r. t. 262.52 kor., Aradi vendéglősök szikvizgyára 1314.02 kor., Weitzer János gép- és waggongyár 69192.84 kor., Aradi Ipar- és Népbank központja 12220.30 kor., Békéscsabai fiókja 3877.29 kor., Aradi világítási és erőátviteli r. t. 3811.62 kor., Aradi vízvezetési művek r. t. 11310.12 k., Arad-gáji szerb földművelők szövetkezete, (nincs jayasiat) Aradi alkalmazottak takarékszövetkezete, (nincs jayasiat) Aradi közuti vaspálya és téglagyár r. t. 615.97 kor., Aradi polgári takarékpénztár 16620.85 kor., Viktória takarékszövetkezet központja 17558.39 korona, Kisjenői fiókja 1094.71 kor., Világosi fiókja 366 kor., Aradi Vasipari r. t. 539.34 kor., Magyar szent korona országos vasutasszövetség aradi kerülete 1182 kor., Első aradi sertéshizlaló r. t. 2000 korona.

Az igazságügyminiszter állásfoglalása. A Justh-párt zokon vette, hogy Székely Ferenc igazságügyminiszter tegnap energikusan utasította vissza a két Justh-párti képviselő ingerkedését és a határozatképeség megállapításáról szóló indítványát. Erről beszélt ma egyik Justh-párti képviselő, akinek déltájt felelt Székely Ferenc igazságügyminiszter. Erősen harcias hangon ítélte el az ellenzék eljárását, melyet a házszabállyal való visszaélésnek mondott. A munkapárt fokozódó tetszéssel, tüntető lelkesedéssel fogadta a miniszter nyilatkozatait. A folyosón azután egyébről sem beszéltek, mint Székely Ferencnek meglepő energikus állásfoglalásáról. A képviselők egy része a házszabály revíziójának bejelentését olvasta ki e

— Először is csak nagymódu nőt vehetek el. Másodszor nem vagyok könnyelmű gazember, hogy házassodjam, mert előrehaladott szívhajom van és a legközelebbi napokban a szívburkoma meg kell operáltatnom. Ne szóljon senkinek. Anyám inkább meghalna, ha megtudná, hogy elveszek egy leányt, akinek családja szobaurakból és (kegydíjből) él, ezenkívül az illető leány színtiskolába is járt. Mit gondol? Verje ki a fejéből. Engem nem fognak megfogni. Engem nem!

Amálka, valahányszor a doktor vizakozott, engedte és csak egyetlenegyszer mondta:

— Maga úgy bánik velem, mint a fekete macskáival, akiket — maga mondja — nem rajnál.

Közben sirdogált, de mindig nevetett, — és minden a régi rendben volt, ha jött a negyedik nap, az erdei séta, a csók, amelynek csattanó zenéjéhez szívesen szoktak hozzá a fekete rigók, akiket egy városi sétatérrel — talán Grácból — telepítették ide. Ezeken a napokon a doktor a családdal is törődött, az anyának szépeket mondott és az idősebb testvérnek olcsó ajándékokat vett. Am ezek vigyáztak „a bolondul szerelmes Amáliára” és ő maga is ügyelt, hogy a viszony az érzékiség és platonizmus határán megmaradjon. A doktor nem volt türelmetlen, nem is akart voltaképpen semmit játszani, szórakozott, de mindig a felelősség bizonyos tudatában. Egyszer aztán meguntta az egész nem hozzá méltó játékot és átnyújtotta Amált a „jelölt”-nek. A jelölt egy igen gazdag és inkább fiatal bankigazgató volt, aki-

nek szép felesége a második gyermek születése alkalmából meghalt, hirtelen. A bankigazgató nem bírta megérteni, hogy történhetik vele és épen vele ez a rendkívüli igaztalanság, amelynek rendkívülisége másnál eddig föl se tűnt neki. Megrémitette a halál, amely ezek után vele is megtörténhetik és buskomor lett a gondolatba, hogy a nő, aki úgy imádta, nem imádhatta őt többé. Az igazgató második esztendeje járt a szanatóriumok, minden lat hus. ami — különben elegáns alakján — csüngött, több száz forintokba került. Erről beszélt Amállal is, akivel — az orvos tanácsára — sétálgatott.

— Csak egy nőn keresztül mászhatik ki a melankóliából! — mondá a tanársegéd neki, míg a Debrei kisasszonyhoz így szólt:

— Ha valaki elvesz, ez vesz el. Pest összes milliomos-leánvái megpukkadnak, ha elvesz! Tőled függ. És tőlem. Isten áldjon. Köszönöm a jó meleg csókot. Most már bevallhatom, hogy végkép tréfáltam. Tudom maga is... Jól van jó, sirni én is tudok, amikor akarok; nem vicc! Én inkább segítek, hogy a direktor lelkét megmérgezzük!

Csakugyan segített, bár Amálka konokul visszautasította és mindenféle kísérletet tett, hogy a régi állapotokat helyreállítsa. A doktor fáradt volt, vigyázott magára és mulatva nézte, hogy a bu hét leplét mint szedte le a gazdag emberről a szegény leány. Csak akkor hökkent meg, amikor az igazgató, a gyors elintézés és cselekedet embere bejelentette neki:

— Az ifjabb Debrei kisasszonyt feleségül

veszem. Hogy gyermekeimnek anyja legyen. A megboldogult, az égben, azt hiszem, meg lesz elégedve választásommal. És ön?

— Ön? Elvagyok ragadtatva, boldog vagyok!

Nem volt teljesen boldog, egy kissé meg volt zavarodva, mert mindez oly gyorsan történt, amennyi alatt egy rendes fél-fürdős vizkúra lefolyik. Haza is kellett mennie. A tanársegéd belől nyugtalanabbnak és fáradtabbnak érezte magát, mint ahogy jött. A Debrei család még maradt, neki mennie kellett. És bár a beszélési viszonyt is megszakította volt velük, — mert ime mégis csak kalandorok — elment bucsuzni és gratulálni. Amál kezdetben gögösen nézte, immel-ámmal felelt, de egyszerre fölugrott és anyja előtt a nyakába borult, csókolt, ölelte, zokogta:

— Ne engedjen. Ne engedje, hogy annak a beteg embernek a felesége legyek. Inkább leszek a maga kedvese, mint annak a felesége...

A tanársegéd, mint férfi, lelkének legfinomabb gyökeréig meg volt rendülve, szinte föl-szagatva:

— Nem is szabad, hogy könnyelműen hátráozzon. Az az ember csakugyan beteg. Százezer forintot keres egy évben, négyszer annyit, mint én, de beteg. Az én szívemnek semmi baja nincs. Az hazugság volt. Ki akartam ábrándítani... De ha nem tud, nem tud.

Győjjenek haza velem. Otthon megbeszéljük, mit tehetek. An csak egész és becsületes dolgot tudok tenni. Mit tőrdeled a kezéd? Pakolj, Amál!

Pakolj, Amál!...

beszédből, de még a higadtabb munkapárti képviselők is olyan következtetést vontak le belőle, hogy ez a miniszteri beszéd siettetni fogja a helyzet kialakulását akár egyik, akár másik irányban. A Justh-pártiakat az a körülmény lepte meg, hogy éppen Székely Ferenc igazságügyminiszter, az általános választói jog híve lépett föl agresszív módon a Justh párt ellen.

Milyen anyós Blaháné?

(Fővárosi levél.)

Kötetekre megy ama leírások száma, melyek a Blaháné művész- és magánéletének ragyogó momentumait ismertetik. E kivételes asszony pályafutását ismételtelen megírták. Minden alakításáról egész tanulmányok jelentek meg.

Minden családi örömet-bánatot följegyezték az utókor számára. Tudjuk, milyen példás mama és gyöngéd nagymama. Csak éppen a legkényesebb kérdéshez nem mert senki sem nyulni: Milyen anyós lehet az aranyos humoru „Török biróné“, a jószívű „Szókimondó asszonyság“, a forró vérű „Finum Rózsai“!

Amihez írómbernek nem volt bátorsága, megselekedte — a menyé. Már pedig, úgy véljük, ő a legilletékesebb az anyósának a megítélésére. Blaha Sándor szép szöke felesége Balatonfüreden nyaral a nagy művésznő villájában. Ebből az intim körből küldte levelét egyik budapesti ismerőséhez, aki azt nyilvánosságra hozta.

A levelet itt közöljük:

Balatonfüred, 1911. szept. 1.

Kedves Bács! Anyuska említette, hogy bácsi egy újabb arcképet kért tőle. Miután ilyen képe neki most nincsen, a legnagyobb sajnálattal nem teljesíthetem kérését. De ha szívesen veszi, inkább elmondok egyet-mást Anyuska itteni életmódjáról: Nem is képzeli, hogy óráról-órára milyen pontosan be vannak a napjai osztva.

Roggel korán kel és minden nap misét hallgat, ezt el nem mulasztaná a világról sem. Azután sétálhat egészen nyolc óráig; most már ugyan befejezte a karlsbádi kúrát, de mindég azt mondja, hogy itt Füreden legszebbek a reggelek. És ebben igaza is van. Nyolc órakor reggelizünk. Reggeli után vagy a kertben, vagy a terraszon élvezzük a pompás jó levegőt tizenegy óráig.

Azután fürdeni megyünk a Balatonba. Mert ezt is kiélvezi ám Anyuska! És mondhatom, hogy nagyon jól tesz neki.

Egy órakor van az ebéd. Ebéd után kissé lepihen, mert itt olyan nagy a hőség, hogy délután semmivel sem lehet foglalkozni.

Uzsonna után pedig többnyire lejön velünk a Balaton-partra sétálni. Ilyenkor a cigányprímás rendszeren elhúzza Anyuskának a nótáit...; amit a közönség velünk együtt áhitattal hallgat végig.

Hanem aztán vacsora után hamarosan lefekszik Anyuska. Sokszor bánulom őt, hogy milyen ésszerűen és mértékletesen tud élni! Így aztán érthető, hogy olyan csodálatosan üde, fiatal maradt. És marad is mindig!

Ha látogatói jönnek, azok valósággal el vannak szeretetreméltóságától ragadtatva, ami nem is csoda, mert mondhatom, hogy kedvesebb, szívesebb háziasszonyt mint ő, alig találni. Valósággal ráillik a házára a felirat: *Fészek*... mert akik benne laknak, igazán úgy érzik magukat, mintha puha, selymes fészkekben lennének.

Hogy milyen anyós? arról csak én tudnék beszélni... Nem hiszem, hogy ilyen volna még több! Ilyen jószágos, kedves, aranyos... De büszke is vagyok ám rá, elképzelheti, kedves bácsi!

Pedig ritkaság ugy-e, ha valaki az anyósát dicséri? Én legalább még sohase hallottam mást, csak rossz „anyós-vicceket“...

Sajnos! a füredi szép napoknak nemsokára végük lesz. Szeptember 14.-15. körül már Anyuska is Pestre megy és mint minden évben, úgy az idén is fájo szívvel válik meg szegény az ő kedves, napugaras „Fészketől“...

Elszédedünk. Ki előbb, ki később. Még a kis unokáját, leánykát, Mancikát is hazaszólítják a „kötelességei“! Ő az idén már a második polgáriba megy. Bizony, bizony ma holnap már nagy lányunk lesz. Az idő eljár...

Remélem, hogy nem neheztelnek a Balatonra, amiért elvonta Anyuskát közönségétől, kedves jó barátaitól! Vigasztalódjanak. Annál frissebb, jobb kedélyvel fogják őt vizionlátni nemsokára.

Sok szíves üdvözzel Blaha Sándorné.

A szökevény trónörökösne emlékiratai

— Lujza hercegnő „szenvédései.“ —

Távirati tudósítás.

Páris, szeptember 6.

A volt szász trónörökösne emlékirataiból ma már az ötödik fejezet jelent meg a *Matin*-ben. Anyaság a címe és Toselliné ezuttal erősen igyekszik hangulatot kelteni maga mellett, amikor úgy festi le magát, mint a legideálisabb anyát, akiért a szász nép máig is rajong. A fejezetnek a legnagyobb részét azonban azoknak a civódásoknak a leírása tölti ki, amelyek a hercegnő és apósa, György szász király között folytak le. Közben gyermekei születését is elmondja Toselliné, de mindig visszatér György királyra.

— Minden intrika mellett is jól éreztem volna magamat a szász udvarnál, — írja Toselliné — de a király valósággal megkeserítette az életemet. Örökös nézeteltérés volt közöttünk. György király minden tetteimet kifogásolta, minden szavamba, mozdulatomba belekötött, még azt sem engedte meg, hogy gyermekeimnek éljek. Most már sajnálom, hogy férjem előtt eltitkoltam ezeket a civódásokat, de annak idején úgy gondolkodtam, hogy nem rontom el gyöngeszívű férjem napjait és nem ingerlem őt a király ellen.

Ezután részletesebben elmondja Toselliné, gyermekei születését. Sok melegséggel és szeretettel ír gyermekeiről, de kiérzik irásából, hogy ki akarja használni a maga előnyére ezt a fejezetet, amelyben szimpatikus színben tünetheti föl magát.

— Életem legboldogabb napja volt az a nap — jelenti ki patétikusan Lujza — amelyen először éreztem anyának magamat. Amikor megtudták állapotomat, az udvarnál szokásos ceremóniák következtek. Állandóan orvosok konzultáltak, faggattak, hogy mit érzek, tanácsokat adtak, hogy mit tegyek, mit ne tegyek. Nem engedték még azt sem, hogy az anyaságra magamba zárkózva, a nagy női misztérium tudatában készüljek elő.

— Azután megszületett első gyermekem. Boldog voltam. Elfeledkeztem mindenről. Nem gondoltam arra, hogy trónörökös felesége vagyok, nem gondoltam az intrikákra és nem gondoltam György királyra sem. Anya voltam és gyermekemnek akartam élni. Természetesen találtam, hogy kis gyermekemet én magam tápláljam. De György király igazán brutálisan kifakadt ez ellen a szándékom ellen.

— Az ilyesmi nem való, nem illik egy királyleánynak! — kiáltotta, amikor megátta, hogy szoptatom a parányi csecsemőt!

— És csakugyan: mindössze négy napig hagyták nálam gyermekemet. Szoptatós dajkát fogadtak és ő táplálta tovább az én gyermekemet. Akkor majd megszokta a fájdalomtól a

szívem, de a későbbi gyerekeknél már ezt is megszoktam.

— Az udvarnál — folytatja Toselliné — sok szemrehányást tettek nekem azért, hogy a nép, de különösen a drezdaiak, annyira szerettek engem. „E: a népszerűség, — mondta a király — oly nagy, hogy már mindenütt csak a mi Lujzánknek nevezik a hercegnét.“

— Menekültem a sivár udvari életből és a zenében találtam vigasztalást, különösen sokat jártam az Operába. Egy napon egészen közvetlenül akartam megismerni a nép hangulatát, ezért álítottam elmentem az Operába. Egyszerű ruhát vettem föl, vörös parókát és egy ódivatu kalapot. Othon úgy rendeztem a dolgot, hogy ne vegyék észre távolléteimet és azután dajkám kíséretében felültem az erkélyre, a publikum közé. Előadás közben sok megjegyzést hallottam, melyet az uralkodó ház tagjaira tettek. Mondhatom, nem valami kedvesek voltak ezek s nem tudom, mit tettek volna az illetők, ha hallották volna. A rám vonatkozó megjegyzések azonban, s ezt büszkén mondhatom, mind nagyon hizelgőek voltak. Nagyon jól esett ezeket hallanom akkor, midőn környezetemben ugyszólván mindenki ellenségem volt.

Azzal végzi anyai emlékeit Lujza hercegnő, hogy gyermekei iránt érzett szeretetét soha sem titkolta, tudott erről nemcsak Drezda, de Szászország lakossága is és bizonyos benne, hogy a szász nép ma is rajongva szereti őt, mint jó anyát.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A bepörött Sulkovszky herceg. Érdekes per érkezett ma az aradi törvényszékhez. Mikorán Vaszilie és Juon, továbbá Morodán Vaszilie pankotai gazdalkodók pert indítottak Sulkovszky József herceg ellen 1.843.000 korona jelzálogteher törlése és járuléka iránt. Mikorán és társainak jogelődjei ugyanis egy birtokrészt vettek a hercegtől, ki azonban nem tudott bekebelezésre alkalmas okiratot adni. Így a földet Morodánék a legutóbbi ideig birtokolták ugyan, de nem voltak telekkönyvi tulajdonosok. A telekkönyv rendezése alkalmával most a birtokot nekikre írták ugyan, de azzal a jelzálogteherrel, mely az egész Sulkovszky birtokot terheli. Morodán és társai most per útján akarják földüket tehermentesíteni.

§ Csődbejutott gyar. A lugosi törvényszék most rendelte el a csődöt a *Délmagyarországi Textilipar* részvénytársaság lugosi cég ellen. A céget tulajdonképpen Auspitz Vumos alapította s eleinte virágzott is, később azonban Auspitz, ki különben is nagytabon élt, tőzdemaniplációk miatt elvesztette egész vagyonát. A passzívák oly horribilesek, hogy a hitelezők követeléseiknek csak igen kis hányadát kaphatják vissza. Auspitz meg tavasszal megszokott. A részvénytársaság azután egyezkedni próbált, de az egyezkedési tárgyalások nem vezettek eredményre.

§ Az edelenyi gyilkos újabb változása. Regula Éde, az edelenyi háromszoros rádiógyilkos, a napokban a vizsgálóbíró elé vezette magát és beismerő vallomását oda módosította, hogy a gyilkosságot nem egyedül követte el, hanem egy edelenyi barátjával, akit meg is nevezett. A vizsgálóbíró és Bulyovszky Gusztáv főügyész helyettes erre elrendelték a vizsgálatot a megnevezett bűntárs ellen, de az negy szavahihető tanúval alibit tudott igazolni. Ennek dacára a nyomozás tovább folyik ebben az irányban. Az ügyesség véleménye szerint Regula azért eszelte ki ezt az új vallomást, hogy a nyomozást megakassza abban a feltételekben, hogy enyhíteni fog a saját helyzetén.

Gyülölködő operaénekesnők.

(Felekezeti harc a budapesti operában. —
Érdekes nyilatkozatok.)

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 6.

Jól kezdődik a szezon a budapesti operaházban. Mint a Pesti Napló mai száma írja, felekezeti harcok dülnek az Andrássy-uti márványcsarnokban. Akik rendezetlen felekezet szerint imádják az istent, azt minden lehető módon kiszekirozzák az állami dalszínházból. A hadjárat élén — írja a lap — *Bosnyákné-Sándor Erzsébet* áll, akinek hatvanezer korona fizetése van, míg *Szamosi Elzának* csak tizenkétezer koronát akar adni *Mészáros Imre* igazgató. Emiatt a Lipótvárosban, amely jelentékeny részét alkotja az opera publikumának, *bojkottálják a dalszínházat; a legvagyonosabb családok* kezdték meg azt az akciót, amelynek értelmében az egész szezon alatt nem mennek az operába.

Mészáros Imre, a magyar királyi Operaház igazgatója, a következő nyilatkozatot tette:

— A Pesti Napló mai száma *Bojkott az Operaház ellen* címen hosszabb cikkelyt közölt a vezetésem alatt álló intézet ellen. A nélkül, hogy a valótlanság- és személyi adatokkal megfogalmazott közlemény részleteire reflektálnék, kijelentem a következőket: az Operaháznak fennállása óta tagja vagyok. Több mint negyedszázadon át soha senkisémet hallotta, hogy ebben az intézetben felekezeti összekülönbözések történtek volna. Ilyesmirel igazgatásom alatt sem esett szó, legalább hozzám semmiféle följelentés vagy panasz nem érkezett, mert ha érkezett volna, ily természetű vétséget könyörtelen szigorral és azonnal megtoroltam volna. Nem tudok tehát mást képzelni, mint azt, hogy valakinek vagy valakiknek érdekében állhatott, hogy a fentemlített közlés sugalmazásával megzavarja azt a becsületes munkát és békés együttműködést, amellyel az Operaház egész személyzete hozzájárított az új év terveinek megvalósításához. Minthogy azonban a Pesti Napló közleménye a magyar királyi Operaház belső életéről olyan híreszteléseket terjeszt, amelyeknek valótlanságáról a közvéleményt a legilletékesebb helyen kívánom meggyőzni, kijelentem, hogy más mód híján a Pesti Napló mai cikke ellen a törvényes eljárás eszközeihez fordulok. Tudom, hogy az Operaház egész személyzete a rosszindulatú félrevezetésre való törekvéseket figyelmen kívül hagyja, zavartalan bizakodással s az eddig tanúsított buzgósággal teljesíti művészi kötelességét ezután is és hiszem, hogy a színházat látogató közönség eddig beígazolt rokonérzését intézetünk iránt továbbra is változatlanul fönntartja.

Mészáros Imre egy órákor *Zichy János* gróf közoktatásügyi minisztert kereste fel, akinek referált a nagy izgalmat keltő ügyről. Ami a pápolybérletek felmondását illeti, erre vonatkozólag az Operaház titkári irodájában azt az értesítést adták, hogy a bérlet csak december 31-én jár le, eddig senki sem mondta le a bérletet.

Sándor Erzsébet is megszólalt. Ezeket mondta:

— Mondhatom, seha ilyen kínosan nem érintett támadás. Ami a *Váradi Margittal* történt incidensemet illeti, annak ez a biteles története: *Váradi Margit* engem egy társaságban antiszemitizmussal vádolt. Ezért megszakitottam vele minden érintkezést és kértem a direktort, hogy adjon neki külön öltözt, mert akivel nem beszélek avval nem is öltöztök együtt. Hiszen mindkettőnkre kínos és nevetséges lett volna, hogy együtt legyünk négy óra hosszat, amikor haragban vagyunk. A leghatározottabban tiltakozom a felekezeti elfogultság vádjá ellen. Hiszen akármilyen antiszemita lennék, merném azt hangoztatni, ami-

kor *Bosnyák Zoltán* az uram? Nem törődöm senki vallásával, itt egy vallás van: singen muss man können! A hangomat ki nem vágatják a torkomból, hát más uton akarnak árítani nekem...

Richter mérnök levele az anyjához.

— Szabadulás a rablók fogságából. —

Távirati tudósítás.

Jéna, szeptember 8.

Richter Ede a görög rablóbanda fogságából most megszabadult német mérnök már levelet írt haza Jénában élő családjának. *Richter* levelében főleg szabadulása részleteiről számol be, fogságáról hallgat. Egyáltalán nem látszik meg a levélen, hogy *Richter* elméje a hosszú fogságban megzavarodott volna: értelmesen, világos részletezéssel ír mindenről.

A levél, amely Szalonikiban augusztus 31-én kelt és Jénába szeptember 5-én érkezett meg, így hangzik:

Édes anyám! Augusztus 22. és 23. között éjjelen szabadon bocsátottak. Amíg közöttük voltam, állandóan attól kellett tartanom, hogy másnap már nem leszek életben, de szerencsém, geográfiai ismereteim és egyéb körülmények megóvtak ettől. Huszonharmadikán reggel 5 és 6 óra között érkeztem meg *löhátón Ellassona* városkába. Az utolsó két órai utat egy százados és hat közlegény kíséretében tettem meg, akikkel találkoztam. *Ellassonában* a két véletlenül ott időző tábornok azonnal elhalmozott üdvözléteivel. Három napot töltöttem *Ellassonában*, ahol bevártam, amíg a katonaság híradásaimat *Olingába* továbbítja. Rettenetes három nap volt, mert telve voltam bizonytalan aggodalmakkal feleségem sorsa miatt. Attól tartottam, hogy ő is a rablók kezébe került. Csak most Szalonikiban bizonyosodtam meg arról, hogy ő Jénában, biztonságban van.

Ellassonában még különben is nagyon rossz szul éreztem magamat. Szervezetemet fogságom ideje alatt az aggodalmak, a testi fáradalmak és a rablók kegyetlenségétől való rettegés annyira tönkretették, hogy azt hittem, nem is jutok el élve Szalonikiba. Az ott élő tisztiek megtettek mindent, amivel állapotomon segíthettek, de ez bizony kevés volt. A katonaság óriási örömmel fogadta visszatérésemet. 15. zászlóalj derék legénysége állomásozott *Ellassona* vidékén, akik három hónap óta kutatták fáradatlanul nyomomat. Kevéssel megérkezésem után egész sereg ember keresett föl *Kokinople* községből, hogy kezet szorítsanak velem. Köztük volt az a jó ember is, akinél laktam volt. A derék emberek jó 3-4 órai gyalogutat tettek meg, hogy láthassanak. Török hivatalnokoktól is kaptam számos üdvözlő táviratot szerencsés kiszabadulásom alkalmából.

Augusztus 26. és 27. közti éjszaka utaztam el zárt kocsiiban *Ellassonából*. Az *ellassonai* tábor mindig messzebb maradt mögöttünk. Elutazásom kívánságomra teljes csöndben történt. Este 8 órákor érkezünk meg *Kozane* városába. Itt — alighogy az életemet fenyegető rablók kezéből kimenekültem — újabb halálos veszélyvárakozott reám: — a kolera. A „szállodában”, ahol megpihentünk, egy kolerabeteg is feködött, aki a következő napon meghalt, mire a szállodát vesztegzár alá vetették. Szerencsére én és a kíséretemre rendelt *Walud* hadnagy még a zár előtt el tudtuk szállítani holminkat a szállodából. Másnap azonban ünnep volt, nem kaphattunk kocsit-lovat és így *Kozaneben* rekedtünk. A második éjjelt egy nyomoruságos kozanei vityillóban töltöttük el. Az ottani kaimakan a török kormány nevében ezer piasz-

ter utiköltséget adott át nekem. Ez annál inkább jókor jött, mert a rablók által nekem átadott 9 török fontom már elfogyott. Ismét éjjel — augusztus 29. és 30. között utaztunk tovább kocsi Kozaneból. A kocsi rossz volt, a három ló pedig valóságos gebe. A különben nagyon kedves kozanei kaimakon csak könnyű fedezetet adott kíséretünkre.

Kozaneból két ut vezet a *Monasztir-Szaloniki* közti vasuti vonalhoz. Az egyik *Karferián* át, amely talán két órányira van a fővárostól (*Szaloniki* ö), a másik más két községen keresztül. Mi az első utat választottuk, amely pedig rosszabb is, hosszabb is. Kocsink az uton tönkrement és attól is kellett tartanunk, hogy egy ott garázdálkodó rablóbanda támad meg. Vissza fordultunk tehát *Kozaneba*, hogy a másik utra térjünk. Éjjel 4 órákor táviratoztunk kocsiért és reggelre nagy nehezen elértük a vasuti vonalat. A vonat azonban csak a félóránnyira levő *Ostrowo* állomásig vitt, ahol mint koleras területéről érkezőket 24 órai vesztegzár alá vetettek. Nem volt valami kellemes dolog a koleragyanus emberek, betegek közötti tartózkodás, de az orvosok és a vasuti személyzet mindent megtett kényelmem érdekében. Igazán hálával tartozom ezeknek az uraknak.

A következő reggel kellemetlen meglepetésben részesültem: a vesztegzárt negyvennyolc órára hosszabbították meg. Az állomásfőnök szivességéből sikerült mégis elutaznom az aznapi vonattal. Itt már élém jöttek az üdvözlők. Egy szalonikii iskolaigazgató, mint a földmivelők képviselője üdvözölt. Azután egy riporter és még egy ur, aki szerfelett érdeklődött utánnam. Ez a *Siegmund* nevű ur még néhány német hazámfia kíséretében már napok óta várt reám és a különböző híradások nyomán hol itt, hol ott keresett.

Wodena megállóhelyen sört árusítottak. Az előzőkeny állomásfőnök így rendelkezett itt:

— A vonat mindaddig álljon, amíg a megmenekült német ur eleget iszik a sörből!

De én nem nagyon éltem ezzel az engedéllyel. Szalonikiba kíváncsoltam már.

Szalonikibe 7 és 8 óra között érkeztem meg. Még egy utolsó fertőtlenítést szenvedtem végig, azután egyenesen *Taschim* pasa katonai főparancsnokhoz hajtottunk, hogy megérkezésünket bejelentsük. A pasa gondoskodik ezután személyem biztonságáról. A megnyerő török tábornok barátságosan szorongatta a kezemet és ismételtén gratulált. Azután saját fogatán vitetett egy barátságos német házába. *Jeniy*, a szalonikii német klub elnöke volt szivélyes vendéglátó házigazdám. Felesége és leánya, de az egész család is valósággal lesik kívánságaimat, hogy semmiben ne szenvedjek hiányt. Ebben a környezetben lassan visszatér az életkedvem és felfrissül szellemi érdeklődésem is.

Hazautazásomról ebben a pillanatban még nem tudok határozottat írni, de tudhatod, hogy amint lehet, értesítek erről is. Amíg nem leszek Jénában, addig nem mult el minden veszedelem a fejem fölül.

Abban a reményben, hogy te a nehéz heteket ép oly jól elviselted, mint én, és hogy egészségi állapotod kedvező, zárom mai levelemet szívből jövő üdvözléttel *Edéd*.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás — — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály —	151
Nyomda — — — — —	151

A kolera.

— Ujabb gyanus megbetegedések. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 6

Tegnap és ma — mint fővárosi tudósítónk jelenti — több kolera-gyanus beteget vittek ugyan be a Szent Gellért-kórháza, de azért hivatalos jelentés szerint szeptember 4-ike óta pozitív koleraeset nem fordult elő Budapesten. Ma az osztrák belügyminiszterium hivatalosan jelenti, hogy Bécsben egy asszony ázsiai kolera-ban megbetegedett. Megállapították, hogy hajón érkezett oda Budapestről.

A koléráról szóló híreinket a következő tudósításban foglaljuk össze:

Budapestről jelentik: Tegnap a Szabolcs-utca 30. számú házból egy *Reisinger Mihály* nevű munkást szállítottak a Szent Gellért-kórházba, mint kolera-gyanus beteget. Kitünt azonban, hogy nem koleras s már el is bocsátották.

Riegler Antal, a 65.241. számú uszályhajó kormányosa, akit szeptember 4-én szállítottak be a Szent Gellért-kórházba, csakugyan kolera-ban betegedett meg. A tegnapi éjjel meghalt *Margucek Imréné* plánétás-asszony beltartalmának vizsgálatát még nem fejezték be. Valószínű, hogy az asszony kolera-ban halt meg; betegségének lefolyása és a klinikai tünetek e mellett a föltevés mellett szólnak.

Az utolsó huszonnégy órában a járvány-kórházba szállítottak, mint kolera-gyanus betegeket: a *Murányi-utca* 59. számú házból egy leányt; a *Delej-utca* 25. számú házból egy munkást; a *Csáky-utca* 11. számú házból egy munkást; a *Sörgyár-utcából* egy munkást és az alföldi-utcai menedékhelyről *Kubinyi Vilmos* munkást. Mindezekről kitünt, hogy a kolera-gyanu nem volt megokolt. Ezeket a betegeket a tisztí főorvos szállíttatta ugyan a kórház megfigyelőjébe, de csak elővigyázatból.

Ma a *Hajnal-utca* 2. számú házból egy *Flórián Sándor* nevű munkást szállítottak a Szent Gellért-kórházba, akit kolera-gyanusnak találtak. Flórián az alföldi-utcai menedékház-nak volt lakója és a Roheim féle fetelepen dolgozott.

A lapok arról közölnek tudósítást, hogy a Dunából egy koleras holttestet halásztak ki. Ezzel szemben megállapította a hivatalos vizsgálat, hogy ez a *Molnárné* nevű asszony, aki az újpesti szeméttelen a szemét kotorászával foglalatokodott, ott meghalt. Halálát a kolera-okozta. Holtteste nem is volt a Duna vizében, hanem a szemétdombon találtak.

Mint hogy az eddigi kolera-gyanus betegekről megállapították, hogy betegségük nem kolera, konstátálható, hogy szeptember 4-ike óta pozitív koleraeset nem volt a fővárosban.

A polgármester a kolera-veszedelem miatt elrendelte, hogy a külvárosi utcákat és utakat alaposabban tisztogassák, erre a célra az előjáróságoknak hatvanezer korona póthitel engedett.

Szabadkáról jelentik: A bácsmegyei *Palánka* községben a *Baross* nevű vontatóhajón, amely szombaton indult el Ujpestről, *Tóth Mózes* munkás rosszul lett. Mivel kolera-gyanus tüneteket észleltek rajta, kedden hajnalban, amikor a hajó *Palánkára* érkezett, *Tóth Mózes* azonnal szállították a járványkórházba, a hajó személyzetét pedig szigorúan elkülönítve, vesztégar alá helyezték.

Mint *Bécsből* jelentik, az osztrák belügyminiszterium egészségügyi osztálya ezt a jelentést adta ki: Szeptember 6-án Bécsben *Jäger Mária* harminchat éves hajókormányos né-

gyanus megbetegedését ázsiai kolera-nak állapították meg. Szeptember 1-én érkezett Bécsbe egy vontatóhajón, amely augusztus 28-án indult Budapestről. Vallomása szerint szeptember 2-án betegedett meg a hajón. Orvosi segítséget először szeptember 4-én este vett igénybe. A beteget szeptember 5-én vették föl a *Ferenc József-kórház*ba. A szükséges óvintézkedések megtörténtek.

Éjjel jelentik Bécsből: Estére megállapították, hogy nemcsak *Jäger Mária*, hanem 3 éves gyermeke is ázsiai kolera-ban betegedett meg.

Bukarestből táviratozzák: A hadseregben mind gyakrabban előforduló koleraesetek miatt elhalasztották az őszi hadgyakorlatot és az ujoncokat nem fogják behívni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Mariházy Miklós színigazgatói engedély nélkül.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 6.

Az aradi közönség egyik régi ismerőse, *Mariházy Miklós* kellemetlen szituációba jutott most. Tudvalevőleg *Mariházy Miklós* két évig a kecskeméti színház direktora volt, azonban őt is utólérté a kecskeméti direktorok rossz végzete: az anyagi pusztulás. A direktor ellen csődöt kértek nagyszámu hitelezői. A kecskeméti törvényszék el is readelte a csődöt, amelyet azonban nemsokára be kellett szüntetni, mert *Mariházy letette a vagyontalansági esküt*.

Tudniillik amikor látta, hogy a hitelezők szét akarják kapkodni a színház felszerelését, minden ingó vagyonát a felesége, *Turcsányi Olga* nevére iratta. Így hát semmije se maradt és meg kellett szüntetni ellene az eljárást. Egyik hitelezője ekkor beadványt intézett *Kecskemét város tanácsához* és szelid iróniával megkérdezte: hogyan törhetik meg azt a direktort, akinek semmije sincs? A városi tanács a színigazgató ügyeire vonatkozó összes iratokat fölterjesztette az országos Színész-Egyesülethez, amely most meghozta döntését *Mariházy* fölött. Most határozott ugyanis az Egyesület tanácsa a direktorok jövő esztendei igazgatói engedélye fölött és *Mariházy-nak nem adta meg az engedélyt*. Kivüle még két színigazgatótól tagadták meg a direktori engedélyt.

Számos oka van annak, hogy a különböző értékes színész nem tudott boldogulni *Kecskeméten*. A nagy alföldi gazdag város sokat küzdött, amíg állandó színházat tudott kiharcolni magának. A fejlemények azonban megmutatták, hogy *Kecskemét* nem tudja fentartani állandó színházat. *Bihar*: Ákos, a *Vigszínház* tagja jó társulattal vonult be néhány évvel ezelőtt. Az első hónapokban telt házak örvendeztették az új direktort, azonban csakhamar be kellett látnia, hogy a tönk elkerülhetetlen. Még mielőtt csődbe jutott volna, feladta az igazgatást. Az igazgató nélkül maradt tagok egy ideig még működtek a titkár vezetése mellett, aztán kiki elszerződött ahova tudott.

Mariházy igazgatói működése is bebizonyította, hogy *Kecskemét* jobbára paraszt közönsége nem tud fentartani egy állandó színházat s legfeljebb két-három hónapos szezonhoz van kitartása.

* Nincs előleg. **Budapestről** jelentik: Szeptember elsején szomorú meglepetés fogadta a Nemzeti Színház művészeit. Huszonhat tag levelet kapott, amelyben igen udvariasan tudtára adja az igazgatóság, hogy három évig nem emelheti a gázsijukat és nem adhat előleget.

Tóth Imre nem tehet arról az intézkedésről, amely épen nem szolgál arra, hogy a tagok ambícióját serkentse. A leveleket a kultuszminisztériumban szövegezték. *Zichy János* gróf kijelentette, hogy nincs pénze, nem emelheti a Nemzeti Színház budgetjét egy fillérrel sem. Ezért nem is szerződtek ezidén új tagot.

* **Petrás és Fedák.** A legjobb mégis itthon. *Petrás Sári* Berlinben, *Fedák Sári* Párisban próbált szerencsét és ime ebben a szezonban mind a két primadonna újra ott találkozik, ahonnan külföldre indult: a budapesti Király-színházban. *Bródy Miksa* és *Jakoby Viktor* nagy, látványos operettjében lépnek fel együtt. A *Leányvásár* főszerepét *Petrás Sári* játssza, *Fedák* ez alkalommal egy komorna rendkívül mulatságos szerepével éri be. Az operett egyébként a szezon közepén kerül színpadra.

* **Balla Frigyes** új festménye. *Balla Frigyes*, az ismert, talentumos aradi festőművész egy aradi mecénás megbízásából megfestette *Benézur Gyula* nagyhírű „Millenáris hódolása” című képének miniature másolatát és kiállította *Lenygel Lőrinc* butorkirakatóban. A képen nyolcvan arckép látható. Az akkor szereplő és még most is aktuális politikusok közül ott látjuk többek közt *Tisza István* gróf, *Apponyi*, *Darányi*, *Szell Kálmán*, *Lukács*, *Andrássy Gyula* gróf, továbbá *Bánffy Dezső* báró, *Tisza Kálmán* és *Falk Miksa* képét. Rajta vannak a képen a király, *Erzsébet királyné*, *József*, *Frigyes* és *Rajner főhercegek*, továbbá *Vaszary Kolos* hercegprimás és *Samassa* érsek is.

* **Mánuel a pesti színpadon.** Portugáliában már egy öreg *ferencjózsefkabátos* bácsiül *Mánuel* király karosszékében, de a kedves kis elűzött még mindig aktuális. Már szerepelt moziban, kabaréban, orfeumban, most operett készült róla. Az operett *Kálmán Imre* legújabb munkája, ebben a szezonban kerül színpadra a *Vigszínházban*. A darab szövegét *Bakonyi Kálmán* írta, a *Tatárjárás* és az *Obsitos librettistája*. Címe: *A kis király*. *Mánuelt* Budapesten *Tanay Frigyes*, Bécsben *Pallenberg* játssza.

* **A varázsfuvola.** (Az Apolló-színház slágere.) Az Apolló-színház új műsorának a slágere ez a kép. Az indiánok egzotikus világának érdekességeit látjuk magunk előtt. A bujaszemű fekete leányért ketten versengenek; két óriás termetű indián könyörög a leány szerelméért. A riválisok közül az egyik megszerzi a varázsfuvolát, amelynek bűvös hangjára nyilatkozik a leány; kezét nyújtja szerelmes lovagjának. Megtartják ez indián népszokások szerint az egybekelés ünnepségét. Eanél a jelenetnél az indiánok primitív s plasztika nélküli táncait láthatjuk. A házasság után a fiatal férj vadászni megy s közben beleesik egy mély gödörbe. A szerencsétlenségnek egy szemtanúja van, a kikoszorózott kőrő. Ez azonban nem könyörül a bajbajutott vetélytársán s csak akkor esik meg a szíve, amikor a fiatalasszonyt vergődni látja. Elrohan az erdőbe s kimentti a halál karmából vetélytársát s maga kíséri el kétségbeesett hitvesét. Megkapó ennek a nagy koncepciójú indián drámának a miljöje is. A csütörtöki műsoron az indián drámán kívül szerepel többek között a *Mozgófénykép Ujság* is, amely a közelmúlt világeseményeket mutatja be eredeti fólvételek nyomán. 177

* **A varázsfütyülő.** Az *Uránia* holnapi műsorának szenzációja az a színes tündérjáték, amely a moderna mozgókép technika mestertfogásaival szemképrázatián változatos tündérmesét mutat be. A mondavilágban játszódik le a történet, amely a körül forog, hogy *Gastaviol* király elüzi *Tafarifflert* a varázsfütyülő tulajdonosát, mert nem akarja neki adni a leányát, *Fiorine* hercegnőt. A varázsló bosszúból elbűvöli a király papucsait, úgy hogy *Gastaviol* nem tud távozni a palotából. *Tafariffe* pedig kanárimadár alakjában jut be szerelméhez, akit azután feleségül is vesz. A tündéri látványosságot a *Comédie Française* jeles tagjai *Pove Berta* és *Camilton* játsszák csodás sikerrel. Az új műsor többi számai is méltóan sorakoznak ehhez a gyönyörű képhez. 175

Zarándy A. Gáspár halála.

— Titkos följelentés. —

Távirati tudósítás.

Garamkövesd, szeptember 6.

Érdekes ember halt meg hirtelen halállal a múlt hónap elején: Zarándy A. Gáspár okleveles főlevéltáros, genealógiai író. Annak idején elparentálták a lapok s az évtizedekkel nagy szerepet játszott ember emlékezete már-már feledésbe ment. Most azonban egy névtelen följelentésre megbolygatták a sirját, mert az a gyanu merült föl, hogy Zarándy nem természetes halállal halt meg, hanem méregtől pusztult el.

Zarándy bevándorolt német családból származott. Stefesius Alfréd volt a veve s örökség útján nagy vagyont jutott a kezébe. A tiszaszéplői események révén szerepelt először a nyilvánosság előtt. Akkoriban joghallgató volt a budapesti egyetemen, megalakította az antiszemita pártot, amely Istóczy akciójával párhuzamosan nagy agitációt fejtett ki. Brosúrákkal, plakátokkal valóságos forradalmat szított a fővárosban és mozgalmá csak a híres pör után ült el.

Később írónak csapott föl, elbeszéléseket írt s egy kötet novellája is megjelent. Majd komolyabb történelmi és genealógiai tanulmányokkal foglalkozott s ezen a téren elismerést is aratott. Excentrikus természete volt, a lapokban írt cikkei mindig a szélsőségekben mozogtak s különösen Szeless Adorján Olvasd című féktelen irányu lapjában megjelent közleményei keltettek feltűnést. E miatt sok sajtópöre és párbaja is volt. Sajtóvétségért el is ítéltek s fogságát a gyűjtőfogházban töltötte ki.

Vagy tíz évvel ezelőtt eltűnt a közszereplés színpadáról. Mivel vagyoni viszonyai megengedték, Garamkövesden birtokot és kastélyt vásárolt, s oda vonult vissza, hogy írói munkásságának s családjának éljen. Amikor édesanyja, aki hosszú évekig az örültekházának volt a lakója, meghalt. Zarándy megházasodott. Magányában több genealógiai munkát írt és csak néhány hónappal ezelőtt jelent meg Huba vére című diszmunkája, amelyet Szemere Miklós megbízásából írt.

Az idén augusztus elején híre jött, hogy Zarándy A. Gáspár garamkövesdi kastélyában hirtelen meghalt. Kuffler dr. párkányi orvos halála okául szívizületést állapított meg. Az elhunyt budapesti barátai közül többen megjelentek a temetésen és sirjánál Erdélyi Gyula író bucsuztatta el. Özvegyet és három gyermeket hagyott árván.

A minap titkos följelentés érkezett az ipolysági törvényszékre, amely szerint Zarándy erőszakos halállal múlt ki. A múlt szombaton Dabis Antal dr. törvényszéki bíró kiszállt Garamkövesden s exhumáltatta Zarándy holttestét. A halottat fölboncolták, de a boncolás nem talált bizonyítékot arra, hogy méreggel pusztították volna el Zarándyt, amint ezt a följelentés állítja. A vizsgálóbíró mégis elrendelte, hogy a halott bélrészeit vegyi vizsgálat végett Budapestre küldjék. A följelentés szerint Zarándy Gáspár családi élete nem volt boldog.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívó. Az Aradi Zenekedvelők Egyesülete választmányi ülést tart folyó hó 8 án (pénteken) d. e. 10 órakor a Zenede helyiségében (Weitzer-utca), melyre a tisztelt választmányi tag urakat ez uton is meghívom. Tárty:

igazgatói jelentés, kérvények elintézése, a közgyűlés előkészítése. Kelt Aradon, 1911. szept. 2 án. végvári Neuman Dániel udvari tanácsos, másodelnök.

Elfogták az egyik budai postarablót.

— A büntárs nyomában. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 6.

Négy heti lázas kutatás után ma végre a véletlen a budapesti rendőrség kezébe juttatta a budai Attila-köruti postarablás egyik tettesét.

Az illető Pálinkás József, egyike a legismertebb betörőknek, ki most 47 éves, de életének javarésztét a fegyházban töltötte. Huszonhét évig raboskodott már ez az ember, kit Jóska néven ismernek a betörővilágban.

Számos hírhedt betörésben vett már részt Pálinkás. Különösen sokat foglalkoztak vele ezelőtt tíz évvel, midőn Budapesten a Király-utcában nagyméretű ékszerablást követett el. 1901-ben történt, hogy Rimler ékszerész Király-utcai boltját napokon keresztül fosztogatták s dacára annak, hogy naponta nagyjértékű ékszerek tűntek el, a tettesre nem tudtak ráakadni. Eleinte azt hitték, hogy valami boltitolvaj-szövetkezet fosztogatja az üzletet s ezért napokon keresztül detektívek figyelték a pult mellől a vevőközönséget. Végre kiderült, hogy a rendőrség rossz nyomon járt s a tettes Pálinkás József. Pálinkás az ékszerbolt melletti üzlethelyiséget kibérelte s a falat óvatosan keresztülfurva, éjszakánként kényelmesen besétált az ékszerüzletbe s így lopta el a karpereceket, fülönfüggőket. A találékony betörőt akkor több évi fegyházra ítéltek, de ahogy kikerült, újra régi mesterségéhez látott. Ez év június 23-án helyezték újra szabadlábra.

Ez alkalmával egy közvetett nyom juttatta a rendőrség kezébe. Pár nap előtt megjelent a Zrinyi-utcai kapitányságon egy ferencvárosi korcsmáros és eladta, hogy Erős József cipészegéd háromszáz cipőt kínál neki megvételre. Arra a kérdésre, hogy honnan szerezte a cipőket, azt felelte, hogy egy kereskedő, aki csak pár nap előtt vette át a cipőket műhelyükből, megbizta őt, hogy azokat kéz alatt adja el. A korcsmárosnak gyanus volt a dolog s ezért bejelentette a rendőrségnek. A detektívek hamarosan megállapították, hogy a cipőket Erős Pálinkástól kapta. Így keveredett Pálinkás gyanuba.

A detektívek ezután kikutatták, hogy a notorius betörő az utóbbi időben nagylábon élt, gyakran pezsgőzött és elegánsan kiruházkodott. Kiderült az is, hogy Pálinkás hét órával a budai bankablás után megjelent egy budapesti kórházban, ahol pár héttel előbb feküdt, s lefizetett 110 korona ápolási költséget, melyet anyján akartak behajtani.

A detektívek ma délután megjelentek Pálinkás Zerge utcai lakásán, de nem mondták el, hogy mi járatban vannak. Kikérdezték, hogy miből élt az utóbbi napokban s hogy honnan volt pénze s miután nem tudott kielégítő feleletet adni, beszállították a rendőrségre. A főkapitányságon kihallgatták, tagadja, hogy ő volna a postarablás tettese, de sem alibit nem tud bizonyítani, sem arra nézve felvilágosítást adni, hogy miből költekezett, honnan volt pénze. Pálinkást letartóztatták. Vallomása közben akaratlanul elárulta tettestársának nevét, de azt a rendőrség a nyomozás érdekében titokban tartja. Az Attila-köruti postafiók két tisztviselője Pálinkásban határozottan felismerte az egyik rablót.

Pierpont Morgan és Vilmos császár.

(Egy rendjeladományozás pikantériája.)

Távirati tudósítás.

Berlin, szeptember 6.

Hirt adtunk nemrégiben arról, hogy Pierpont Morgan, a híres amerikai milliárdos egy kézirat árverésen Luther egy levelét 125,000 koronáért vette meg s azután az értékes levelet Vilmos császárnak ajándékozta.

Mindenki természetesen találta, hogy Vilmos császár az ajándék viszonzásaképp néhány nap előtt a porosz koronarendet küldte meg a milliárdosnak megleghangu levél kíséretében. Ezt az esetet azonban újabb érdekesen kommentálják a német lapok.

Nemcsak Németországban, de egész Európában, sőt Amerikában is nagy feltűnést keltett annak idején, hogy a levél árát az árverésen mennyire felverték. A Börner-féle kézirat árverésről van szó, melyet május 4-én tartottak meg Lipésében. Az árverés legértékesebb darabja épen Luther ezen levele volt, melyet a reformátor V. Károly császárhoz intézett. A levelet Luther a wormsi országgyűlés után írta, szóval abban az időben, midőn a reformáció kérdése végleg eldőlt. E levélben fektette le Luther az evangélikus hitvallás alapelveit és erőteljes szavakkal védelmezte benne igazát.

Kevéssel a liposei árverés előtt szerezte meg Huntington amerikai multimilliomos a Gutenberg bibliát 200,000 koronáért. Mindenki sejtette, hogy Morgan, ki szenvedélyes régiséggyűjtő léte az ettől a fogástól elesett, feltétlenül megtartja a Luther-levelet gyűjteménye számára. Annál kellemesebben lepődtek meg Németországban, midőn Morgan a kétszeresen is értékes levelet a császárnak ajándékozta. Vilmos császár természetesen elfogadta az ajándékot és miután azt hasonló műkincessel nem viszonzhatta, a porosz koronarendet adta a nagy-lelkű milliárdosnak revánsképp.

A berlini udvari körök azonban — írja egyik német lap — más szemmel nézik a dolgot és rosszalják a rendjel adományozását. Kiderült ugyanis, hogy Morgaonak már régi szándéka volt ajándékkal meglepni a császárt, még pedig egy nagyon értékes ajándékkal, de úgy, hogy a világ előre megtudja az ajándék árát. Azt is állítják, hogy a Luther-féle levél, bármily értékes is, 120,000 koronát távolról sem ér meg és a milliomos ennek az összegnek tizedrészéért is megvehette volna. Ezt azonban nem tette meg Morgan, azon egyszerű okból, mert olyan ajándékkal akart a császárnak kedveskedni, melynek árában legalább öt nulla van.

A Luther-féle levelet a szakértők maximálisan 12—15,000 koronára becsülték és tényleg az első ajánlat 6000 korona volt mindössze. Ezután azonban nagy gyorsasággal verték fel az árát. Két idegen, egy Marini nevű florenzi és Marenfels Károly Berlinből árvereztek egymásra, míg végül Marini lett a győztes. Hogy Marini Morgan számára licitált, azt tudta mindenki, de hogy Marenfels is a milliomos megbízottja volt, az csak most derült ki. Morgan utasította két megbízottját, hogy a levél árát 100,000 márkán okvetlenül felül verjék. Így, miután az egész világ elámult a horribilis ár miatt, a Luther levél is érdemes lett arra, hogy Morgan a császárnak adományozza.

A berlini udvari emberek közül sokan vannak, akik ezt nem találják egész fair dolognak és neheztelnek amiatt, hogy a császár még rendjelet is adományozott a ravasz milliárdosnak.

Montekarlóban letört aradi aranyifju.

— A belügyminiszter Arad megye alispánjához. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 6.

A kártyaszobák világában mindig kerin- genek történetek nagystilű játékos-karrierekéről, de még gyakrabban nagystilű letörésekről. Ez utóbbiakat ugyan legtöbbször nem csak a kártyaszal környékén tudják, hanem hivatalosan is nyomuk van: bünygyi feljelentésekben, köröző levelekben, vagy abban az ingyenes vasúti jegyben, amelyet kötött utlevélnek neveznek.

Nem végződött ugyan ilyen tragikusan, de valahogyan mégis vége felé jár egy Aradon sokat szerepelt szenvedélyes játékosnak egy darabig felfelé haladó karrierje. Bacsilla Sándor, akiről ezuttal szó van, jó egynéhány hónap előtt vidáman szereplő tagja volt az aradi világnak, már mint a kávéházi világnak. Az exkatonatiszt, akinek édesatyja a pécskai járásban jómódu birtokos, Aradon a rendőrség- nél töltött be kisebb állást, de emellett úgy élt, mint egy tékozló mágnás. Költekezett, nagy tervekkel foglalkozott és vezérszerepet vitt abban a kis éjjeli-lepke csoportban, amely a kártyaszobákban verődik össze. Bacsilla örökségét költötte el gondtalanul. A vidám életmód persze nem fért össze a hivataloskodással és egy szép napon Bacsilla Sándor megvált az aradi rendőrségtől, egyúttal pedig bucsut is mondott Aradnak: Montekarlóba ment szerencsét próbálni.

Néhány hét múlva még vidámabban és elegánsabban került vissza Aradra. Ismerősei nem győztek gratulálni Bacsillának, mert híre ment, hogy nyert a ruletten és azonfelül elsőkelő prozicióba is került. Ő maga beszélte el szorgalmasan mindenkinek:

— Bucsut mondom Aradnak végkép! Kineveztek a kairói konzulátushoz fogalmazónak!

Az újdonsült diplomata azután el is utazott Aradról, hogy elfoglalja hivatalát Kairóban. Azóta kevés hír hallatszott felőle, de ez a kevés hír élenken ellene szólt annak a föltevésnek, hogy Bacsilla talán már tevékenyen védi a monarchia érdekeit a kairói konzulátusnál. Bacsillát többen látták a fővárosban, ahol ismerőseit újabb fantaszlikus tervekkel kápráztatta el. Pécskán téglagyárat fog alapítani — mondotta többen között. A múlt hónapban egyik fővárosi lap írta meg hosszasan Bacsillának a katonai hatóságokkal történt összefüggését. Az exkatonatisztet ugyanis valami régi, már elévült körözés alapján a budapesti főkapitányság és a térparancsnokság, mint katonaszökevényt elfogatta. Hamarosan kiderült a tévedés és Bacsilla szabad lett, eltűnhetett a nagy, milliós város forgatagában.

Most azonban kitudódott, hogy Bacsillának mégis csak van valami köze a konzulátushoz. Igaz, hogy nem a kairóihoz, hanem a mona- kóihoz. Valamint az is igaz, hogy nem konzulátusi fogalmazói, hanem letört játékos minőségben van köze.

Aradvármegye alispánjához érkezett belügyminiszteri leiratból derül mindez ki. Ezidén februárban ugyanis Bacsilla ismét Montekarlóban járt, de ezuttal elvesztette minden pénzét. A játékbanktól megkapta a letört játékosoknak járó utiköltséget, de ezenfelül még a mona- kói osztrák-magyar konzulátustól is kért és kapott

14 korona 20 fillért utiköltséggel. Ezt az összeget most a konzulátus megkeresésére Arad- megye útján akarja a belügyminiszter behajtatni Bacsillán, vagy hozzátartozóin.

HIREK.

A szélhámos költő-gróf.

— Kavada Spiridon bűnlajstroma. —

Távirati tudósítás.

Karánsebes, szeptember 6.

Nemrég, mint annak idején jelentettük, a határrendőrség Orsován letartóztatta Kavada gróf ismert görög poétát, akit forgalomból kivont amerikai papirospénzzel való szélhámoskodás miatt kerestek. Kiderült, hogy a gróf nagystilű nemzetközi szélhámos. A mióta be- szállították Karánsebesre s ott vizsgálati fog- ságba helyezték, Joackovics Sofron rendőr- felügyelő kutatta a multját. Kutatásáról ezt je- lentik Karánsebesről:

Joackovics Sofron rendőrfelügyelő járt Budapesten és Belgrádban, hogy leleplezze Ka- vada Spiridon grófot. Oly adatokra bukkant, amelyek sokkal veszedelmesebb színben tűntek föl Kavada gróf szélhámos üzemeltetésé- nek, mint eddig hinni lehetett volna. Szinte kime- ríthetetlen büneinek sorozata.

Kavada gróf Belfastban (Anglia) hamis bejelentés miatt 1907. év szeptember 12-én négy hónapi fogházat szenvedett el, Greenock- ban ugyanezért tizenöt, Liverpoolban három hónapi fogházat kapott. Kiutasították Barcelonából lopás miatt, büntetve volt Szófiában hamis pénz forgalomba hozatala miatt. Cette fran- ciaországi városban három évi börtönrre ítélték, de sikerült megszöknie. Bolognában 1904-ben csalások miatt tizenöt hónapi elzárásra és száz frank pénzbírságra ítélték s végrehajtot- ták rajta a büntetést. Drezdából és Romániá- ból kiutasították.

A belgrádi szláv újságíró-kongresszus al- kalmával ott lakó görögöktől hazafias célokra nagyobb pénzüsszeget csal ki és megszökött. Kavada gróf három évvel ezelőtt 100.000 dol- lár értékű papirpénzt váltott be egy amerikai bankárnál, aki csak harmadnapra győződött meg, hogy a dollárok hamisak. A szerencsétlen bankár, a ki tönkrement, fölbeltte magát. Ka- vada megszökött Amerikából.

A nyomozást tovább folytatja Joacko- vics rendőrfelügyelő, mert valószínű, hogy Ka- vada gróf bűnlajstroma még távolról sincs ki- merítve.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jólát: Még változékony idő várható, lényegtelen hőváltozással és helyenkint, leginkább északon esővel. Távirati prognózis: Változékony, enyhe, elvélve csapadék. — A hőmérséklet déli 12 órakor 19.8 Celsius fok.

— A trónörökös elutazása Kielből. Kielből jelentik: Ferenc Ferdinánd trónörökös ma reggel 9 óra 5 percekor utazott el. Vilmos császár vendégét kikisérte a vasúthoz. A bucsu- zás rendkívül szíves volt. A vonat elindulása után Vilmos császár visszatért a Hohenzollern jachtra.

— Az obstrukció ellen. Marosvásárhelyről jelentik: Marosvásárhely város törvényhatósági bizottsága mai közgyűlésén foglalkozott Ver- sec városnak az obstrukciót elítélő átiratával. Az átirat körül heves vita fejlődött ki, amely a késő éjszakai órákig eltartott. Lapunk zárta- kor még nem volt határozat az átirat ügyében.

Brassóból jelentik: Brassó vármegye tör-vényhatósági bizottsága mai ülésén elítélte az obstrukciót és egyhangú határozattal feliratot küldött a kormányhoz, hogy az országgrontó obstrukciót erőszakkal is akadályozza meg.

— A nagy hadgyakorlat. Sátoraljauhelyről jelentik: Már javában folynak az előcsatározá- sok. A hadosztályok gyakorlatozva vonulnak előre Sztropkó felé. Frank oszlopfelegyelő leg- utóbb oszlopszemlét tartott Zigler lovag kassai hadtestparancsnok kíséretében. A 27. gyalog- hadosztály és 6. és 16. számú tüzérezredek Nagy-Mihály környékén tartottak hadosztály- gyakorlatokat, a melyeket Scholtz altábornagy vezényelt. — A környékén összpontosított gyalogezerdek harcserű díjlövészetben vettek részt. Négy gépfegyverosztály is résztvett a az első díjat a 85., a másodikat a 34. gyaloge- red nyerte el. A csatározás átnyult Ungvár- megyébe is. Ott időzik most Loskay altábor- nagy, honvédkerületi parancsnok. Szerednyétől és Navickétől Nagymihályig az utvonulat gyalog- ezredek tartják megszállva huszár-, tüzér és műszaki csapatokkal. Szeptember 8-ától 10-ig a gyakorlaton katonai léghajók is részt fognak venni.

— Orvosi hír. Tisch Mór dr. Aradváros főorvosa szabadságidejéről, amelynek egy ré- szét Karlsbadban, másik részét a drezdai egészségügyi kiállítás tanulmányozásával töltötte, ma este hazaérkezett.

— A Mona Liza. Berlinből jelentik: A Tageblatt párisi értesítése szerint ugyanazon a napon, amelyen a Louvreből ellopták Lionardo- Mona-Lizáját, ugyanennek a képek két érté- kes másolatát is ellopták és pedig az egyiket a marseillei muzeumból, a másikat pedig a komói Palazzó Galandrelliből. Ezek a má- solatok egykoruak. Közélobbi részleteket még nem tudnak erről a két lopásról. Ez az új fölfedezés arra enged következtetni, hogy gondosan előkészített esinyről van szó. — Newyorkból táviratozzák: Kanadai jelen- tések szerint a Mona Liza néhány nappal e- zelőtt Montrealba érkezett, honnan az Egyesült-Ál- lamakba vitték. A montreali rendőrség ezzel szemben a hirt teljesen valótlannak jelenti ki és azt mondja, hogy a hirt csak azért terjesz- tik, hogy a Mona Liza eltűnése okozta nyilvános érdeklődést főtartsák.

— Átuszták a La Manche csatornát. Lon- donból jelentik: Azt a világraszóító sporttra- vurt, amelyet Webb angol kapitány 1879. augusztus 24-én végzett azzal, hogy a La Manche csatornát Calais és Dover között át- uszta, ma megismételte egy párisi uszóbajnok. Az angol származású, de Párisban lakó Bur- ges kovácsmester, aki 1904 óta tizenegy ízben kísérelte meg a csatorna átuszását, ma reggel 10 óra 15 percekor indult el Doverben és este 10 óra 30 percekor érkezett meg Calaisba. Bur- ges tehát 24 óra 15 perc alatt, két és fél órá- val hosszabb idő alatt tette meg az utat, mint Webb kapitány.

— A Dévai Hitelbank ügye. Lassankint ha- ladni kezd a Dévai Hitelbank szanalása. A Ma- gyar Általános Hitelbank kiküldöttjei, — mint pénzügyi körökből halljuk — már befejezték munkájukat és csak azok a szakértők marad- tak ott, akik az erdők becslésével foglalkoznak. Most már befejezett dolog, hogy a szanalást az említett fővárosi intézet viszi keresztül, amely a Hunyad megyei Takarékpénztárt bizta meg az ügyek intézésével. A Hitelbank szakértői meg- csinálták a bukott intézett mérlegét és azt föl- küldték a bankhoz. Ha a fa becslése is befeje- ződött, összeállítják a végleges státust és csak ekkor gyűlnek össze a hitelezők. A betétekre nézve az a terr, hogy fölhívják a betevőket, tegyék le könyveiket a Dévai Takarékpénz- tárnál, amely azokat egészben, vagy részben a saját könyvecskéivel cseréli ki. Erre nézve meghallgatják majd a betevőket, akiket érte- keztetle hívnak össze. Ha így rendbe jönnek a betétekkel, valószínű, hogy három hónap alatt befejezik az összes üzletek lebonyolítását.

— Drótnélküli telefonhálózat az egész világra. Londonból táviratozzák: Az angol tengerészeti palota ugyszólván a legközelebbi napokban az egész világot átfoglaló telefonhálózat középpontja lesz, mert a palota legközelebb drótnélküli táviró készülékekkel közvetlenül érintkezhet az angol koloniakkal, sőt ami eddig hihetetlennek látszott: Ausztráliával és a legtávolabbi szigetekkel is. A hálózat létesítésére a legutóbbi portugál háborus események vezették rá az angol tengerészeti minisztériumot. Akkor Gibraltárból kapták az első értesítést Londonban, ami azt a gondolatot ébresztette, hogy a drótnélküli távirati összeköttetést az egész világra ki kellene terjeszteni. A tervet rövid, de alapos kísérletezés után sikerült is megoldani.

— Gyorsfutár-iroda áthelyezés. A vállalat tulajdonosa értesíti üzletfeleit és a nagyközönséget, hogy irodáját Atzél Péter-utca 1. (Zrinyi-utcai oldal) alá helyezte át. — Telefon tovább is 848.

— A megszökött kigyóember nyomában. Az aradi fegyházból megszökött Ujvárosi Lászlónak, az ügyes cirkuszi kigyóembernek nyomában vannak. Ujvárosi tegnap délután Drecsin Miklós mikalakai kereskedőhöz állított be koldulni és kapott is tőle néhány fillért, egy ócska ruhát és egy pár cipőt. Eután Borosjenő felé vezető uton ment tovább. Ujvárosi most kék munkáskabátot, barna kék csikunadrágot és szürke puhakalapot hord.

— Nagy tűz. Nagy tűz pusztított — mint tudósítónk jelenti — hétfőn délután Nagysajó községben. A falu közepén egy szalmakazal gyuladt ki és a szerteszőkő szikrákat az erős szél áthordta a szomszédos házak tetőjére. Félórán belül két lakóház és hat gazdasági melléképület állott már lángban. A tüzoltása igen nehezen ment, mert kevés volt a víz. A négy faluból jött tüzoltók csak úgy tudták a tüzet lokalizálni, hogy az égő házak közelében mindent leromboltak. A tüznél többen megsebesültek mentés közben. A kár nagy, mert a károsultak a szegény emberek, akiknek semmijük sem volt biztosítva.

— Életmentő cigaretta tárca. Egerből jelentik: Az itteni állomáson szombaton éjjel nagy lövöldözésre gyűlt össze az utazó közönség. Farkas János kocsis ittas állapotban belekötött Tóth Mátvás vasuti altisztbe. Tóth, amikor látta, hogy Farkas részeg, abbahagyta a vitatkozást és távozni készült, de a kocsis még utána kiáltott:

— Állj meg, ha van bátorságod!

Alig mondta azonban ezt ki, már revolveréből kétszer rálőtt a gyanutlan emberre s azután elfutott. Tóth Mátvás a balmellén érzett fájdalmakat s amikor levetette a kabátját. A golyót meg is találta a mellényzsebében a keresztül lyukasztott bádóg cigaretta tárcájában. Ha az a cigarettatárca nincs a zsebében, a golyó föltétlenül szíven érte volna, így azonban csak kis ütődést kapott.

— Dinamit egy vasuti hid alatt. Newyorkból jelentik: Egy asszony megkísérelte Newyorknak egyik összekötő hidját dinamittal fölrobbantani, de az utolsó pillanatban megakadályozták tervének végrehajtásában és csak a hidnak néhány pillére sérült meg. Az asszonyt letartóztatták s a rendőrségen azt vallotta, hogy egy vasutas-szövetkezet bérelte föl nagy összegért, hogy a hidat elpusztítsa.

— Emelik a pilzeni sör árát. Pilzenből jelentik: Az itteni sörgyárosok ma elhatározták, hogy a sör árát felemelik. Minthogy a sör előállítására megdrágult, hektoliterenkint két koronával kénytelenek emelni.

— Segély pályázat. Az Aradi Kereskedők Köre pályázatot hirdet a Körnél tett Berger Albertné alapítványnak folyó hó szeptember 9-én, néhai Berger Albertné elhunytának évfordulóján esedékessé váló kamataira. Az alapítványból 55 korona fog egy aradi kereskedő vagy kereskedelmi alkalmazott özvegyének, árváinak, esetleg egy segélyre szoruló kereskedőnek, vagy kereskedelmi alkalmazottnak kiadatni. A kérvények az Aradi Kereskedők Köre irodájába (Hasszinger-utca 5. szám) nyújtan-dók be.

— Tanulmányról. Hehs Vilmos gyógyszerész külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett. A drezdai egészségügyi kiállításon kívül Bécs, Prága, Drezda, Altona, Hamburg s. b. városok modern higiénikus intézményeit, vegyészeti közszer, illatszert gyárait, valamint a nagy külföldi gyógyszertárakat tette tanulmánya tárgyává.

— Humoros őszi tanácsok. Egy vidám elmés humorista a következő tanácsokat szerkesztette az őszi közeledésére való tekintettel; 1. Amikor a cillinder skatulában keresel egy gallért, amelyet még föl lehet venni és megtalálsz — a szmókingod zálogcéduláját, akkor itt az ősz. — 2. Az ősz az a kedves évszak, amelyben kezdesz hasonlítani Rip van Winklehez aki husz évig aludt — egy Jaeger ingben. — 3. Amikor a korzón a Schlésingert „gentlemann”-nek ejtik ki, akkor már mindenki haza jött Londonból, mert itt az ősz. — 4. Menj ki a nyári kávéházba, mert most végre megkaphatod azt az adag sonkát, amelyet júliusban rendeltél. — 5. Ha az utcán egy kis darab szemet találsz, vidd haza, mert nemsótára aranyat ér. — 6. Ne irigyeld azokat, akik még nyaralnak. Gondold meg, hogy azoknak nincs utiköltségük hazafelé. — 7. Ha meghívót kapsz az első zsorra — felebezd meg a Kuriahhoz. — 8. Beirattad a fiadat? Megvetted az iskolás könyveit? — Mit akarsz akkor még ettől az élettől te telhetetlen?! — 9. Óvakodjál a felolvasásoktól, mert az mindig csak egy embernek esik jól — aki felolvas. 10. Vigyázz! Mert ősszel kísért a házasság gondolata. Ha hazáig kísért, köszönés nélkül hadd a faképnél.

— Baleset. Ma déli 12 óra tájban a Deák Ferenc utca 46. számú ház építésénél az épülő háznak a Weitzer János utca felé eső részén lezakadt egy téglafelvonó. A lezakadt készülék Kovács János napszámost fején könyvében, Breier József napszámost pedig bal lábán súlyosan megsebesítette.

— Geréb dr. jogi szemináriuma Kolozsvár, Farkas-utca 5. szám. (A régi színház mellett.) Kiváló sikerrel készít elő jog és államtudományi szigorlatokra, alap és államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgára, igen jutányos díjazásért. Három hónap alatt doktorátushoz jutat. A Székely-féle javaslat külsőben vegye mindenki igénybe ez intézet segítségét. Tájékoztatót bérmentve. 4321

— Városunk fejlődése! Kellemes mozzanatként említiük fel, hogy városunk szép korzója egy előkelőbb zsanerű új és modernül berendezett óra, ékszer és ezüstnemű üzlettel gyarapodott, kinek tulajdonosa, névszerint Igaz Sándor, már eddig is városunkban 10 évi ittletével e téren szerzett prakszisa folytán jómórvét szerzett, úgy hogy vevőkörének bizalmát kidermelve mindenkit legjobban kielégíthet. Ajánljuk azért őt a nagyközönség szíves figyelmébe. 8864.

— Felhívjuk az olvasó közönség szíves figyelmét a Csapke Áruházak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 6927

— Használt iskolakönyvek félárban. Használt, de jó állapotú, tiszta, legújabb kiadású, bekötött tankönyvek az új iskolaidényre félárban kaphatók Kerpel Izó könyvkereskedésében. E cég az előző év tankönyveit méltányos árban átvesszi. 8071

— Szabó-féle pármal ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármal ibolyaszappan 70 fillér, 8 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedül készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. 1108

— Felső kereskedelmi növendékek a hivatalos jegyzékben előírt tankönyveket újonnan Kerpel Izó-cégnél szerezhetik be. 4142

— Félárban szerezhetik be a felső kereskedelmi iskola növendékei tankönyveiket az igazgatóság által előírt, új kiadásokban és kevésbé használt állapotban Kerpel Izó-cégnél. 4142

— Szülők figyelmébe ajánlom aradi cipészek által készített legjobb gyermekcipőmet. Purjesz Lázár, az Apolló mozi mellett. 4158

— Franczia Nőknek legbiztosabb készítésével — hálólag — a likóraroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 4501

Aradiak marakodása Csermák repülőgépe körül.

— A temesvári harc. — Viszautasított takarékkönyv. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, szeptember 7.

Nem valami épületes látványt nyújt az a harc, amely a Temesvárott rendezendő repülés körül folyik. Hárman is folyamodtak engedélyért és a városi tanács elvben meg is adta két kérvényezőnek az engedélyt, de egyben kikötötte az ötezer korona óvadék letételét és kikötött egy esomó más dolgot, amelynek eddigelé az aradi vállalkozók nem tettek eleget. Az aradi egyik vállalkozó csoport, névszerint Franyó Zoltán, Kállai Miksa és Asbót Oszkár ma átjöttek Temesvárra és megsürgették újra az engedélyt, de az ötezer korona kauciót a városi pénztárba nem fizették le. Közben azonban megkezdtek a jegyek árusítását és megkezdődtek az újabb komplikációk is. Nevezetesen Kállai Miksa, aki nyomdász, ma a saját nyomdájában készült jegyeket szétosztotta az üzletekbe és kérte a kereskedőket, hogy azokat kezdjék el árusítani. Erről azonban Asbót és Franyó nem tudtak semmit.

Mikor látták, hogy a jegyek már forgalomban vannak, felkeresték Kállait és kérdésre vonták Kállait tudvalevőleg az a kikötéssel vonták be a konzorciumba, hogy ő adja a pénzt, ő finanszírozza a dolgot. Kállai azonban kijelentette, hogy ő a jegyeket eladja, senkivel sem törődik és a repülést megrendezi. Franyó és Asbót most már elsiettek Molnár Gyula dr. ügyvédhez, aki azt a tanácsot adta nekik, hogy Kállai közjegyző által szólíttassék fel, hogy szerződéses kötelezettségének tegyen eleget s esetleg, ha erre nem reagál, rekesszék ki a szerződésből.

A Csermák-féle Libelle gép már megérkezett Temesvárra, de az Asbót Oszkár rendelkezése alatt áll, tehát avval az ő tudta nélkül nem lehet repülni. A repülőternek kiszemelt gyakorlóteret viszont Franyó Zoltán kérte el a saját nevére a katonaságtól, illetve a gyakorlótér bérletjéről és ő viszont a repülőteret nem engedti át Kállainak. Mindezeknek pedig a teje az, hogy az ötezer korona helyett ma egy Weissenbacher Johanna névre szóló takarékkönyvet akartak kaució helyett átadni Bellai József városi tanácsnoknak. De Bellainak jó szeme van, észrevette, hogy a könyvre rá van vezetve ez a pár szó: Óvadéknak nem használható!

NEUMANN M.
cs. és kir. udvari és kamarai szállító

fér-, fiú és leányka-ruhatelepe.
Őszi és téli nagy képes árjegyzéke megjelent.

[Kivánatra ingyen és bérmentve.

4217

Ugy látszik azonban, hogy a temesvári repülés körül egymást érik az újabb frázisok. Kállai Miksa aradi nyomdász ma délután megjelent a *Temesvári Hírlap* szerkesztőségében és a következő kijelentést tette:

— Csermákkal én szerződtem, én adtam a pénzt a dologhoz és én a repülést megtartom Csermákkal. Már a város által kikötött ötezer koronából letettem a városi pénztárnál négyezerhatszáz koronát (ezt Kállai igazolta is), ma délután lefizetem a hiányzó pár száz koronát és a dolog rendben lesz. Nekem nincsen társam, mert társ csak az lehet, akinek pénze van. En adom a pénzt, én dolgozom, kockázatom a vagyonomat és másnak legyen haszna belőle? Én szerződtem Csermákkal, én kockázatom a pénzt, tehát én rendezem a repülést Temesvárott.

Most pedig itt következik a végakörd. Csermák egy temesvári uriembernek az aradi repülés alkalmával nyitau bevallotta, hogy ő két aradi vállalkozóval szerződött, de az egyikben nem bizik és annak a vállalkozásában nem is akar repülni. Már most az a kérdés ki az, akiben Csermák nem bizik.

SPORT.

+ Aradi országos atletikai viadal. Fokozott ambícióval készül az AAK. versenyrendező bizottsága a szeptember 8-iki országos atletikai viadalra. A viadal két részből áll. Dél előtt 9 órakor négy számból álló junior versenyt rendez a klub. Délután 3 órakor 100 yardos síkfutással kezdődik a seniorok versenye. E magyar derby távon az indulók között látják Szobota Ferencet, a kassai atletikai klub fenomén futóját, aki ezidőszori formájával az országos rekord körül jár s nem sok idő kell ahhoz, hogy azt végre meg is döntse. Mellette Dóván (Budapest) és Erdős délmagyarországi bajnok biztosítja a verseny izgalmát. A következő szám a diszkovetés lesz, melyen Grim Vilmos eperjesi bajnok és Ujlaki Rezső temesvári bajnok indulása emelendő ki, mindketten 40 méteren felüli dobásokkal. Ugyanezen versenyszámba áll starthoz Mudin Imre és Rácz László (Budapest.) Érdekes látványosságot fog nyújtani a 220 yardos egyleti zárt verseny, amelyet a klub Heeger Antal emlékversenyéül irt ki, továbbá az egy angol mértföldes síkfutás, amelyen az ország négy legkiválóbb hoeszútávfutója: Faczinek rekorder, Lovas, Antal János bajnok és Kiss Gyula délmagyarországi bajnok áll starthoz. A többi versenyszámok is mind kiváló érdekességűek. A verseny a következő helyárak mellett tekinthető meg: Páholy 8 korona, tribün ülőhely 1 korona, állóhely 50 fillér, diákjegy 20 fillér. A verseny díjai és érmei Reinhart Fülöp butorgyárosnál vannak közszemlére kiállítva. Jegyek a verseny színhelyén a Török Gábor-utcai sporttelepen válthatók.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Beszéd a gyermekekhez. Naiv dolog, minden különösebb érték nélkül.

G. M. Hangulatos, kedves, — sikerült.

L. Kovászi. Mona Lizának írja a budapesti lapok legtöbbje is. Ha valamely idegen szóról nem lehet pontosan megállapítani, hogyan írják eredetiben, leghelyesebb magyarosan írni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

(Árúvásárlás)

Budapest, szeptember 6.

Amerika 1-el magasabb. Kínálat, vételkérve megtelelő, 45 ezer mm. változatlan.

As áruk 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1911. októberre	11.82—11.83	11.86—11.87
Buza 1912. áprilisi	12.08—12.09	12.14—12.15
Rozs 1911. októberre	10.34—10.35	10.35—10.36
Tengeri 1912. május	8.39—8.39	8.35—8.35
Zab 1911. októberre	9.45—9.46	9.45—9.46

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. szeptember 6.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	—	11.00—11.05
77	—	—	—	11.05—11.10
78	—	—	—	11.15—11.20
79	—	—	—	11.20—11.25
80	—	—	—	11.25—11.35

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	—	10.90—11.00
Rozs	—	—	—	9.80—9.95
Arpa	—	—	—	8.70—8.75
Zab	—	—	—	8.30—8.40
Tengeri	—	—	—	8.20—8.25

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Szeptember 6.

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	—	—	—	111.50
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	—	—	—	92.—
Magyar koronajárdék 8 ¹ / ₂ ^o / _o	—	—	—	80.35
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	—	—	—	92.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	92.50
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	—	—	—	218.—
Tisszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	155.—
Oszták járadék papírban	—	—	—	92.20
Oszták járadék ezüstbe	—	—	—	95.90
Oszták járadék aranyban	—	—	—	116.—
Oszták koronajárdék 4 ^o / _o	—	—	—	92.10
1880. évi oszták államsorsjegy	—	—	—	157.—
Oszták-magyar bankrészvény	—	—	—	19.75
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	845.—
Oszták hitelintézeti részvény	—	—	—	651.—
Oszt.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	740.—
20 frankos arany (Napoleondor)	—	—	—	19.08
Német birodalmi márka	—	—	—	117.57 ¹ / ₂
London vista	—	—	—	240.85
Páris vista	—	—	—	95.37 ¹ / ₂
20 márkás arany	—	—	—	28.52

Kőbányai sertéspiac.

— Szept. 6. —

Szeptember 5. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 160—161 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 165—167 fillér. Közép (páronként 240—280 klg.) 170—172 fillérig.

Sertésleltetés: 1911. évi szeptember hó 3. napján volt készlet 29292 drb. — 1911. szeptember hó 4-én felhajtott 28 drb. — 1911. szeptember 4-én elszállított 231 drb. — 1911. szept. 5. napjára maradt készletben 29090 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Felelős szerkesztő:

Belgár Lajos.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Béres Simon-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett)

Ma csütörtökön 1911. szeptember 2.

1. Hogy Páris lássa. Dráma. — 2. A Mannheimi kikötő. Látványosság. — 3. A számár hus. Mulatságos. — 4. Mis Eta, vetkőzés a trapézon Színes variété felvétel. — 5. Little Jancsi atléta lesz. Mulatságos. — 6. Románia. Dráma. — 7. A nevelő. Komikus jelenet. — 8. A varázs fuvola. Irta: Felle Gaston.

Előadások a. a. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni

As előadások tartama 2 óra.

As előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma csütörtökön, 1911. szeptember 7-én:

1. Mozgófénykép-újság. A hét világeseményei a helyszínen készült mozgófénykép felvételekben. Az Apolló-színház állandó műsor-száma — 2. Bátor szívek. Amerikai dráma. — 3. A tüzoltó gavallér. Vigjáték. — 4. Korzika. Természetrajzi felvétel. — 5. Egy ravasz detektív. Komikus. — 6. A varázsfuvola. Szenzációs sláger kép. — 7. A vőlegénynek pechje volt. Kacagtató.

Előadások délután 6 órától.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. 1-ad hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍTŐ-GYÓGYÍT

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványvíz.

Vese és hólyagbajknál, vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyított. — Orvosiilag ajánlva.

Aradi főterakat

Pollák József cégénél, József főherceg-ut 11. sz.

Csillárok,
Villamos felszerelések
legelőcsöbban
Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az údváros)

SALAMANDER
cipők elárúsítása.

Oriási választék
valódi amerikai
VADÁSZ-CZIPÓKBEN.

A n. 6. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányú cipők aradi kizárólagos egyedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 F. viselhet. luxus kivétel 20 „ 50 „

WEINBERGER JÁNOS, ARAD

elsőrendű cipőáruháza.

Tessék a kirakatot megtekinteni.

Telefon 312. szám.

a 20. század varrógépe.

Csakis cégünk üzleteiben vagy azok ügynökei útján vásároljunk.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Arad, József főherceg-ut 9.
(Lutheránus templommal szemben.)

Egy a fehérneműtöméshez való utasítást tartalmazó füzet bárkinek ingyen kiadatik.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Gyönyörű ajándékot

küldünk Önnek postafordultával ingyen és bérmentve, ha árjegyzékünk szétküldése czéljából nekünk

100 darab címet (csak vidékit)

magán és állambizalmok, tanácsok, főpapok, orvosok, egészségügyi hivatalnokok, gyárosok és gyári hivatalnokok, jobban szituált magánzók, kereskedők, iparosok stb. címelt lakóhelyéről és annak környékéről, tisztán és olvashatóan egy iv papírra leírva beküldi.

3741

Vertrieb patentierten Neuheiten.

LEOP. WEISZ, Wien, II/2. Hofenedergasse 1.

MEGNYILT

Arad, Szabadság-tér 18.

V. 1459/2.—1911. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1911. V. 1459/2. számú végzése által Burza Testvérek végrehajthatók javára 2660 kor. tőke és járulékai erejéig elrendelt végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 1000 koronára becsült motor fűvágógépből álló ingóság nyilvános árverés útján eladatik.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Teleki-utca 2. sz. a leendő eszközzésére 1911-ik szept. hó 15-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1911. augusztus hó 31. napján.

Török Dénes,
bírószági végrehajtó.

4290

19110—1911. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyministerium 6.369-II—89 szám alatt kelt intézkedéssel jóváhagyott 12657-884 sz. szabályrendelete alapján azon ház és telek tulajdonosokat kiknek házuk előtt a járda, kövezet, vagy aszfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom telkeik előtt a gyalogjárót folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1 1/2 méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homok réteggel akként látassák el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 centi méternyi eséssel birjon.

Köteles továbbá háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonnuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönbön köteles ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsi bejáratnál hidat építeni s azt folyton jókarban tartani.

Kik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 4 koronától 50 koronáig

terjedő pénzbüntetéssel büntettetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére minden további felhívás nélkül hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ezidő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezszék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Arad 1911. évi augusztus hó 31-én.

Sarlót,
főkapitány

8888-8888

Használt

ó l o m

megvételre keresetik

8888*8888

626—911. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Birkás-dűlőben építendő veszteglőbarak építése iránt folyó évi szeptember hó 11-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kiküldési-ár 9657 korona. Bánatpénzül leteendő a kiküldési-ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal részt lehet venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1911. évi augusztus hó 28-án tartott üléséből.

A gazdasági szék

Női és leányfelöltők

Ujonnán megnyilt áruházunkban kizárólag női és leány gyermekfelöltők, eredeti angol és berlini ujdonságok, olcsó szabott árak mellett a legelőnyösebben beszerezhetők

György Menyhért és Tsa
Arad, Andrásy-tér 8. sz.

A Minorita templom bejáratával szembe

UJ
D
N
E
R
T
T
E
L
F
E
L
Ö
L
T
Ö
K
Telefon

UJ
D
N
E
R
T
T
E
L
F
E
L
Ö
L
T
Ö
K
855.

Paradicsomot

30 kgr.-mos kosarakban,
saját embereivel házhoz
szállítva, ajánl 7 fillérért
kilogrammonként :-: 4222

Faragó Gyula

konyhakertészete Arad-Gáj.

Telefon 544. szám.

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL

megnedvesítjük.

== Nagy üveg ára 2 korona. ==

Főraktár:

Földes Kelemen

gyógyszeriára Aradon.

3 üveget ingyen láda és csomagolással bérmentve küld. 1524

Molnár Antal

épület- és bútorsztalos

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház.)

Vállalja minden e szakba
vágó munkák készítését, úgymint
modern lak- és boltberendezé-
süket, portál és épületmunkákat
a legmegbízhatóbb kivitelben, a
legolcsóbb árért.

Kész bútorok legolcsóbb beszer-
zési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szol-
gálatl 8951

Molnár Antal,

épület és bútorsztalos.

15 erkölcsű fiu tanulónak felvétetik.

Nem fényes berendezés!

hanem óriási nagy vá-
laszték őszi és téli
angol női és gyer-
mek felöltőkben
áll nagyon olcsó
árak mellett a n. é.
közönség rendelkezésére

Schwartzberger Mané

női felöltő áruházában 2671

ARAD, Vörösmarty-utca 3

(Szinház hátsó bejáratával szemben.)

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket

csillárokkal

együtt kedvező fizetési feltételek
mellett szerel és szállít :-: 1789

KOCH DÁNIEL

villamososseg és telefonberendezésel vállalkozó

Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Barthl János

épület és műlakatos

Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkákat, u. m.: épület-
vasalásokat, vaskerítéseket, sirrác-
sokat, takaréktűzhelyeket és min-
dennemű javításokat pontosan és
jutányos árakon.

Költségvetéseket úgy helyben, mint
vidéken díjmentesen.

A n. é. közönség becses párt-
fogását kéri, kiváló tisztelettel

1175 Barthl János.

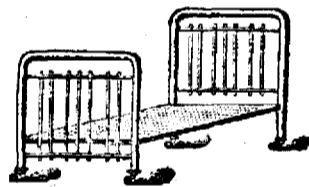
Jó házból való fiuk tanulónak felvétetnek.

Telefon 847. szám.

Garai Károly

vasbutorgyára

Aradon, József főherceg-ut II.
sz. és Karolina-utca sarok.

Gyárt réabutorokat a legegyszerűbbtől a
legmodernebb kivitelben, vasbutorok nem-
zetközi szállítása a világ minden irányá-
ban. Képviselve a bel- és külföld minden
nagyobb városában. 3471

Az iskolai beiratás alkalmából

2000 drb. fiu és gyermekkalap

a legolcsóbb árban lesz elárúsítva.

Megérkeztek a legújabb divatu női modell posztó kalapok és
női csibész kalapok, 5 korona darabja, olcsóbb mint bárhol.

A legújabb divatu saját készítményű nyulszőr kemény és puha férfi
és gyermek kalapok minden színben és divat formában.

Vidékről beküldött bármely kalap tisztítása és festése ha
az 3 darab, portómentesen szállítatik vissza.

A n. é. közönség pártfogását kéri tisztelettel 4116

Bittenbinder Konrád,

Arad, Deák Ferencz-utca 42. szám.

Hauszer K. Géza

hangszerkészítő

Arad, Deák Ferencz-utca 40. szám.
(Dr. Winter-ház.)

Van szerencsém igen tisztelt megrende-
lőmet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

hangszer műhelyem

Deák Ferenc-utca 40. szám alatt

van. — Raktáron tartok dus vá-
lasztékban mindennemű hangsze-
reket. Elvállalok hangszer átalaki-
tásokat és javításokat legjutányo-
sabb árak mellett. Vidékre meg-
rendeléseket leggyorsabban esz-
közlök. Szíves pártfogást kér ki-
váló tisztelettel

Hauszer K. Géza,

hangszerkészítő.

2801

Legolcsóbb beszerzési forrás!!

Szülők szives figyelmébe

ajánlom az iskola beiratási idején
alkalmából kiváló minőségű

fiu- és leányka-cipőimet

ugyszintén összes felszerelési cik-
keimet u. m. kalap, gallér, kézélő,
nyakkendő és fehérenműveket, miket
üzletáthelyezés folytán ez alkalom-
mal gyári áron árusítok.

Kérem próbavásárlást
tenni.

Iványi Menyhért.

Arad, Forrai-utca gróf Hunyadi-
palota. 4011

Értesitem a n. é. közönséget, hogy bécsi tanulmányutamból
visszatérve eddigi

angol és francia női divattermemet
további tapasztalatokat szerevezve, újból megnyitottam. — Divatter-
memet egyuttal egy

szabászati tanfolyammal bővítettem ki,

ahol az 1906-iki női iparkiallitáson első díjat nyert „Schindler-mód-

szer” szerint uri leányokat a lehető legrövidebb idő alatt kitanitok. A
nagyérdemű közönség további szives pártfogását kérem kiváló tisz-
telettel 4049

Bickel Ilonka

Szabadság-tér 14, Hassinger-utca 1.

Értesítés.

Igen tisztelt megrendelőim és a n. é. számára hozom a legújabb divatu angol és belf.

Őszi és téli ruha és kabát sz.

nagy választékban. Tanuló ifjúság figy. Tom legizlésebben elkészítendő nyos árak mellett. Kérem próbarendel.

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata

Arad, Weitzer János-u. 13

Női, férfi és gyermek kelen- gyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, első- rendű kivitelben készülnek. 4091

Szines és fehér himzések ugyszintén fehérnemű varrások olcsó árban készülnek.

Uri leányok fehérnemű varráshoz és himzéshez oktatásra felvétetnek.

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.

Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték szerelő bádogos. Készítő- dern butor veret. Fém- csiszolás, galvanizálás. (Nikkelezés, vörös és sár- ga rezezés, horgonyozás, ónozás, aranyozás, ezüs- tőzés.) 3341

Galvanoplasztikai munkák

STEINER JAKAB

épület- és műlakatos műhelyét

Szabadság-tér 17. szám alól

Rákóczi-utca 5. sz. a.

helyezte át.

Elvállal minden a lakatos szak- mába vágó munkákat pontosan és szakszerű kivitelben. 4254

A n. é. közönség és tisztelt üzletfeleimnek további szives tá- mogatását kéri kiváló tisztelettel:

STEINER JAKAB

épület és műlakatos.

Uj fogtechnikai műterem

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Aradon, Asztalos Sándor-utca 10. szám (Szabadság- tér, Asztalos Sándor-utca sarok, Dr. Keppich Jakab orvos házában)

modern fogtechnikai műtermet nyitottam.

A fogtechnikai szakmában évek óta működöm. Tapasztalataim azon kellemes helyzetbe juttattak, hogy minden a fogtechnika terén előforduló új és modern követel- ménynek legjobban megfele- lhessek. 4159

HALMOS GYULA.

Telefon 638. szám.

N

SZEP

és Ara

1 darab lbolya

lbolya-Hölgypor

Kapható a készítő.

ARADON, András.

As ország minden nagyobb gyógyszerárában, dr.

Ne Ujjon fel semmiféle hangzatos reklámnak, hanem saját u figyelmet, mert most ismét nagyobb mennyiségű áruk érkez

az Asztalos Sándor-u. 4. sz. alatt

CSIPKE ÁRUHÁZ

lehet beszerezni. Eladásra kerülnek a következő

olesón beszerzett

Női ing R. Schiffonból 75 kr.-tól
Női nadrág R. Schiffonból 74 kr.-tól
Glott alj l. dupla 125 kr.-tól
Lüszter alj l. dupla 125 kr.-tól
Selyem alj l. dupla 375 kr.-tól
Müdervédő batiezt 52—59 kr.-tól
Batiezt alj 125 kr.-tól
Taft selyem l. métere 68 kr.
Calkos selyem l. métere 82 kr.
Gyermekruhák 75 kr.-tól
Esőernyők 120 kr.-tól
Férfi ing R. R. schiffonból 99 kr.-tól
Férfi ajour sokal 39 kr.
Férfi nyilas sokal 39 kr.

Zsebkendő tuatja 50
Gallér csak 7 kr.
Kézelő párja 8—16
Mariesnya 3 pár 50
Közimunka kongré
Csipke métere 1 kr.
Csipke szövet 25
Csipke gallérok
Czérna keztük
Férfi nyakkendő
Hosszu glass
Glass keztük
Női ajour
Női nyil

Csipke és csipkebetétek nagy választékban. — Csipke

Azonkívül érkeztek nagyobb mennyiségű cs madeira, schweizi himzések, női és ferfi hari és cérna-keztük, finom női fehérneműek

Kérjük a vásárló közönséget árunk olcsó lemét igen nagymennyile

2301

Óvás: Figyelmeztetjük a t. jogositunk

Férfi ruhaszövc

ÉRTESÍTÉS!

Ertesítem a nagyközönséget és igen tisztelt ismerőseimet, hogy Aradon, a Gyár-utca 10. sz. alatt levő saját házamban egy csinosan berendezett

vendéglőt
nyitottam.

Vendéglőmben mindenkor jég-behűtött kőbányai sör, kitűnő hegy-aljai borok, valamint háziisan készült hideg és meleg étek kaphatók, figyelmes kiszolgálás mellett jutányos árért. Amidőn még biztosítom igen tisztelt vendégemet arról, hogy mindenkor arra törekszem, hogy megelégedésüket kiérdemeljem kérem szíves pártfogásukat. 3682

Kész szolgálattal;

Dvorzsák Lajos
vendéglős.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-szükségletét beszerzőné feikeresni vételkény-szer nélkül

Vogel László

művés és ékszerész üzletét.

Vezek zálogédműt, tört aranyat vagy más tárgyakra becserezem.

Arad, Weitzer János-u. 6.
Uj leányiskola-épület.

Csatlós András

műbutor-asztalos

Arad, Fejsze-utca 6. sz.
(Saját ház.) 2087

Elvállal megrendelésre mindenemű szalon, ebédlő- és hálószoba berendezéseket a legpontosabb kivitelben, a legmodernebb styl szerint. — Kész butor állandóan raktáron. Számos megrendelést kér, kiváló tisztelettel

CSATLÓS ANDRÁS

műbutor-asztalos

ARAD, Fejsze-utca 6-ik szám.

AIN
a kellemetlen lábizzadási szenvedések or. Teljesen szagtalan! Egy doboz ára 1 korona.

oska szesz.
bizható szer a poloskák gyökere kiltására. becsételésre még a tojások is elpusztulnak. — Egy üveg ára 70 fillér.

pesi gyomorosepp.
esi gyógyfűvekből előállított gyomorszáályozó szer. étvágyat és elősegíti az emésztést. — Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

őfájás elleni pastilla.
azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. — Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható kiskeresletben 1911

snyai Mátyás

gyógyszertárban Szabadság-tér.

gyelmébe

üzletemben

60 koronától kezdve egy elegáns szabású ruhát mérték után részletfizetésre is kapható. 1908

szívesen

szabó.

IGAZ SÁNDOR

ékszer-, ezüstnemű- és
különlegességi óraüzlete
ARAD, Andrassy-tér.
(Minorita-palota.)

Dus választék!
" Szolid árak! "
Városi és megyei telefon 321.
4311

11480—1911.

Hirdetmény.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közlése és adókiadás körüli eljárás tárgyában.

Az adókiadó bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstrom f. é. augusztus 31-től 8 napra a község (város) házában kitétvén, azokat mindenki megtekintheti, s az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti. Ezek az észrevételek a fenti határidő alatt írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókiadó bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön hirdetmény útján tudósíthatnak — terjeszthetők elő.

Az adókiadó bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (1883: XLIV. t. cz. 24. §.)

Az adókiadó bizottság a kitűzött sorrend szerint megvizsgálja az adózók bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat, s tekintettel az illető adózó vagy mások, vagy pedig a kincstári kép-

viselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésre álló adatokra, megállapítja minden egyes adókötelesnek adóösszegét, azt még az ü és folyama alatt az illető adólaajstromba bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókiadó bizottság végzésének kihirdetése után az érdekelt adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt előszóval az írást nyilatkozni, kívánja-e az ügyet, és ha igen, mely oknál fogva a felszólamlási bizottsághoz felelbezn.

Hasonló nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is, ha bizottság által hozott végzés eredményében aránytalanságot vél bebizonyíthatni, akár saját magára, akár másra kivetett adótételre nézve.

Az adózó, aki a tárgyalásnál jelen volt, a felelbezés indokait írásban 8 napi határidő alatt adhatja be.

Az adózó, aki az adókiadó bizottság ülésében akkor, midőn adóügye tárgyalatott, jelen nem volt, a bizottság végzése ellen irányuló felelbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeül szolgáló ház-

kapujára való kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Oly esetben, mikor az adókiadó bizottság a kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felelbezését határozta el, érő az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem volna, írásbeli végzéssel külön értesíti, oly hozzáadással, hogy ha a kivételt felelbezn kívánja, felszólalása írásban a végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt az adóügyi eladónál vagy helyettesénél vérvény mellett nyújtandó be.

Azok az adózók, kik nem abban a városban laktak, melynek adólaajstromában adójuk kivetett, ha az ülésben jelen nem voltak, a hozott határozatról írásban végzésileg értesítendők és felelbezéseiket a végzés vételétől számított 15 nap alatt nyújthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A felelbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a megfelelbezett adó összege a múlt évre kivetettnél nagyobb, a felelbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történik.

Az adó köteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen akár előszóval, akár írásban panaszt emelhet.

A panaszt a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell a kir. pénzügyigazgatóságnál benyújtani (bejelenteni) s felette a m. kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs (1883: XLV. t. cz. 31. §.)

Arad, 1911. augusztus 31.

A városi adóhivatal.

Uj lakatos műhely!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget és üzletfeleimet, hogy Arad, Árpád-ter 3. szám alatt

épület- és mülakatos műhelyt nyitottam

Elvállalok megrendelésre mindenemű épület-vasalásokat, vasrácsokat, ugyszintén takaréktűzhely és szivattyús kutak javítását, nemkülönben minden e szakba vágó munkákat pontos és lelkiismeretes kivitelben. — Vidéki munkát is árkülönbözlet nélkül.

A nagyérdemű közönség nagyrabecsült partfogásáért esedezem

kiváló tisztelettel:

KLEIN GYULA,

4398

épület- és mülakatos.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE
Aradi és csanádi vasútiak palotáján

RIJANLUK A LEGMODERNEBB GÉ.
PEKKEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
HOL A LEGEGYSZERŰBB BEKÖTÉSTŐL
FOGVA A LEGFÉNYESEBB KIFALITÁSU
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

DISZMŰMUNKÁK
MONITROZÁSOK
IRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

Ezen rovatban minden négy-
vetes hirdetésnek ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 181. sz.
Szerkesztőség: 287. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján küldendők — a sajtónapon a szöveg előír — avagy levélbélyegeken. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzé adandó. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések 6 óráig futtatandók. A hirdetés a kiadóhivatali hivatalra díjtalanul megérkező. **HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.**

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettek semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elcizettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Férjhez menne

egy 22 éves izraelita, gyermektelen özvegy nő, egy tisztességes, biztos egzisztenciájú fiatal, vagy özvegy emberhez. Hozomány 6000 korona. Csakis komoly szándékúak forduljanak címért a kiadóba. 4188

LEVELEZÉS.

Elragadtatással

beszélnek mindenütt a „Molly“ kézfinomító kitűnő hatásáról. Egy üveg ára 1 korona. Hanzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

Hivatalnoknövel

megismerkedne nőtlen fiatal úri ember. Lehetőleg esti találkával. címmel ellátott leveleket „Szóke“ jellegre e lapban jelezve kér. 5077

607.

Higiénikus gummi-ujdonság a legjobb, 6 drb. 8 kor., 12 drb. 5 kor. 50 fill. Egyedárusítás Aradon: Hanzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

OKTATÁS.

Német, francia nyelvet, tantárgyakat tanít polgári iskolai tanítónő. Értekezhetni Ilona-utca 4. szám alatt, a délutáni órákban. 3788

Zongoratanítónő

órákat ad házbán és házon kívül, kezdők és haladók részére, igen jó módszer szerint. Cím a kiadóban. 4137

Gyenge tanulókat

összevont magánvizsgálatokra is felelősséggel elvállal, ugyszintén bejárókat lelkiismerettel előkészít Izs. Fiuinternátus Arad, Chorin Aron-utca 1. sz. 4265

ALKALMAZÁST KERES.

Egy tisztességes

házaspár október 1-re házmesteri állást keres, ki már ilyen minőségben volt. Cím Szabadság-tér 1. szám. 4270

Magánhivatalnok

könyvelést elvállal az esti órákra. Cím a kiadóhivatalban. 4168

Egy kiszolgált katona

keres egy hivatalszolgait, vagy egy faraktár felügyelői állást. Cím a kiadóhivatalban. 4259

Jó bizonyítványokkal

ellátott gyermektelen pár felügyelői állást keres nagyobb háznál, gyárnál, vagy fatelepnél. Cím a kiadóhivatalban. 4296

Úri leány

ki hosszabb ideig mint elárusító nő működött állást keres. Cím Perényi-utca 4. ajtó 10. 4300

ALKALMAZÁST NYER.

Teljesen gyakorlat

ügyvédjelöltet keres október 1-ére Dr. Parecz Béla ügyvéd, Batthyány-utca 27. szám. 4264

Daganatnők

kenyérsütődében felvétetnek, Sarkad-Part-utca 1. sz. 4284

Jóírású kisasszony,

aki perfect gépirónő, felvétetik Neumann M. cs. és kir. udvari és kamarai szállító ruhatelepnél, Arad. 4263

Keressék

egy korcsmáros, aki a hus- és borfogyasztásban jártas, aki úgy ezt, mint a korcsmát is kezelné, 1000 korona óvadék mellett. Magyar és román beszédben jártas. Nőtlenek előnyben részesülnek. A fogyasztás után járó borság 50%-a a korcsmárosé. Ajánlatok szeptember 20-ig fogadtatnak el. Cím a kiadóban. 4289

Egy

lehetőleg németül is tudó tanuló azonnal felvétetik vegyeskereskedésem részére. Deutsch Rezső, Deák Ferenc-utca 18. 4293

Izs. tanuló

férfi és női divatüzletbe felvétetik, hol szombat és ünnepnap zárva van. Csakis románul folyékonyan beszélő fiúk ajánkozzanak Gerő Adolfnál Tenkén. 4294

VÉTEL ÉS ELADÁS.

10 koronától kezdve

férfi fűző, boksz cipő kapható Aradi Cipészek Termelő Szövetkezeténél Szabadság-tér 15. Bizomány raktárak Csermén és Piskin. 3451

Ha nem tud aludni ne Bromot, de Vojtek és Weisz hírneves rovarporát vegye. II-3826

30-40 métermássa

makulatura olcsón eladó, Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésben, Andrassy-tér 16. 555

Iskolakönyvek

a legújabb kiadásban, a tantesztetek által előírt író és rajzszerkek, valamint az összes iskolai cikkek előnyösen szerezhetők be Pichler Sándor könyv-, papir- és írószerkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. 2551

Egy üzleti berendezés

olcsó árban eladó. Süttő Józsefnél, Forray utca. Ugyanott kiseljeztett porcellán kapható, különként 20 kr.-ért. 4009

Hegyi csémege szőlő

teljesen érett, a legjobb fajokban, nagy mennyiségben kapható Palkó Lázár szőlőgazdaságában. 3131

Képekretokból

legnagyobb választék, legjutányosabban lesznek elkészítve Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és díszmű áru kereskedésében. Telefon 568. 4301

Fűszerüzlet berendezést

tizedes mérleggel veszek. Értekezhetni Farkas Ferencnél Demeter-utca 107. sz. délben. 4299

Egy amerikai költő-gép

mely 250 liba, vagy csirke tojást költ ki egyszerre, önműködő hőszabályzóval, hőmérővel és műtyukokkal együtt felszerelve eladó. Megtekinthető Kovács László, Orczy-utca 5. 4826

Tetves baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-3506

KIADÓ LAKÁS.

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-3326

Elegánsan

berendezett, külön bejáratu butorozott szoba azonnal vagy szeptember 15-ére kiadó, Rákóczy-utca 4. sz., ajtó 2. sz. 4288

2 szobás

utcai garcon lakás szeptember 15-től kiadó. Teleky-u. 26. 4230

Ha butorozott szobáját

jól akarja bérebeadni, úgy forduljon a Gyorsfutár vállalathoz. Telefon 848. 4261

Lakás fertőtlenítést

legolcsóbban, legjobban végezhetel Vojtek és Weisz fertőtlenítő szereivel. II-3892

A Lipót-utcai 4/c. számú

magánház, 5 szoba, elő- és fürdőszoba, téli és nyári konyha, 2 kamara, pincze és egyéb mellék-helyiségekkel, vízvezeték és gázvilágítással november 1-től 900 koronáért kiadó. 4297

LAKÁST KERESNEK.

Ha lakást keres, időt és fáradságot takarít meg, ha a Gyorsfutár vállalathoz fordul. Telefon 848. 4262

INGATLAN.

Galaán,

három kis holdas szőlő terméssel és kolnával, teljesen felszerelve eladó. 4281

Baraczhán

az agyógyi hegyen eladó egy 4 és 1 holdas szőlő terméssel, vagy anélkül. 4214

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett

hétfőn délelőtt egy csipkejabot arany brochetével, szürke kövekkel az Andrassy-téren. Megtaláló, a sziveskedjen Batthyányi-utca 82. sz. a. Kohn József ur irodájában átadni. Kellő jutalomban részesül. 4295

Pathány Confect.

Uj patkány- és egéirtószert husból előállítva. Biztos hatású és veszélytelen más állatokra. Hanzu Nestor Vöröskereszt Drogeria. 3621

Vásároljon

ottan, hol a legjobbat olcsón veheti, ez csakis Klein József Arad, Petőfi-utcai cipő üzletében lehetséges, hol úgy a aját gyártmányu, mint valódi amerikai formájú cipők nagy választékban kaphatók. Városi és megyei telefon 826. szám. 3725

Augusztus 25-én

nyílt meg Aradon a Ferencz-téri polgári fiu-iskola mellett a „Minerva“ könyv- és papirkereskedés. Knieszer Imre és Tsa. 3988

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisznál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-3320

Herkules

Motor tűzfifa fafűrészelési vállalat Arad, Szabadság-tér 17. Telefon 658. Elvállal legmodernebb gépeivel tűzfának házaknál való fűrészelését, hasítását és behordását legolcsóbb árak mellett. Sürgős esetekben módunkban áll 1 waggon fát 2 óra alatt teljesen bevégezni.

Kerékpáros

Gyorsfutár Vállalat ::

Telefon 848.

Iroda: Deák Ferenc-utca 30. szám. (Fábián-utcai oldalon.) 3443

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára Weltzer János-utca 2. szám. Telefon 751.

Uj kerékpárok a legjutányosabb árakon. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakaszon javító-műhely.